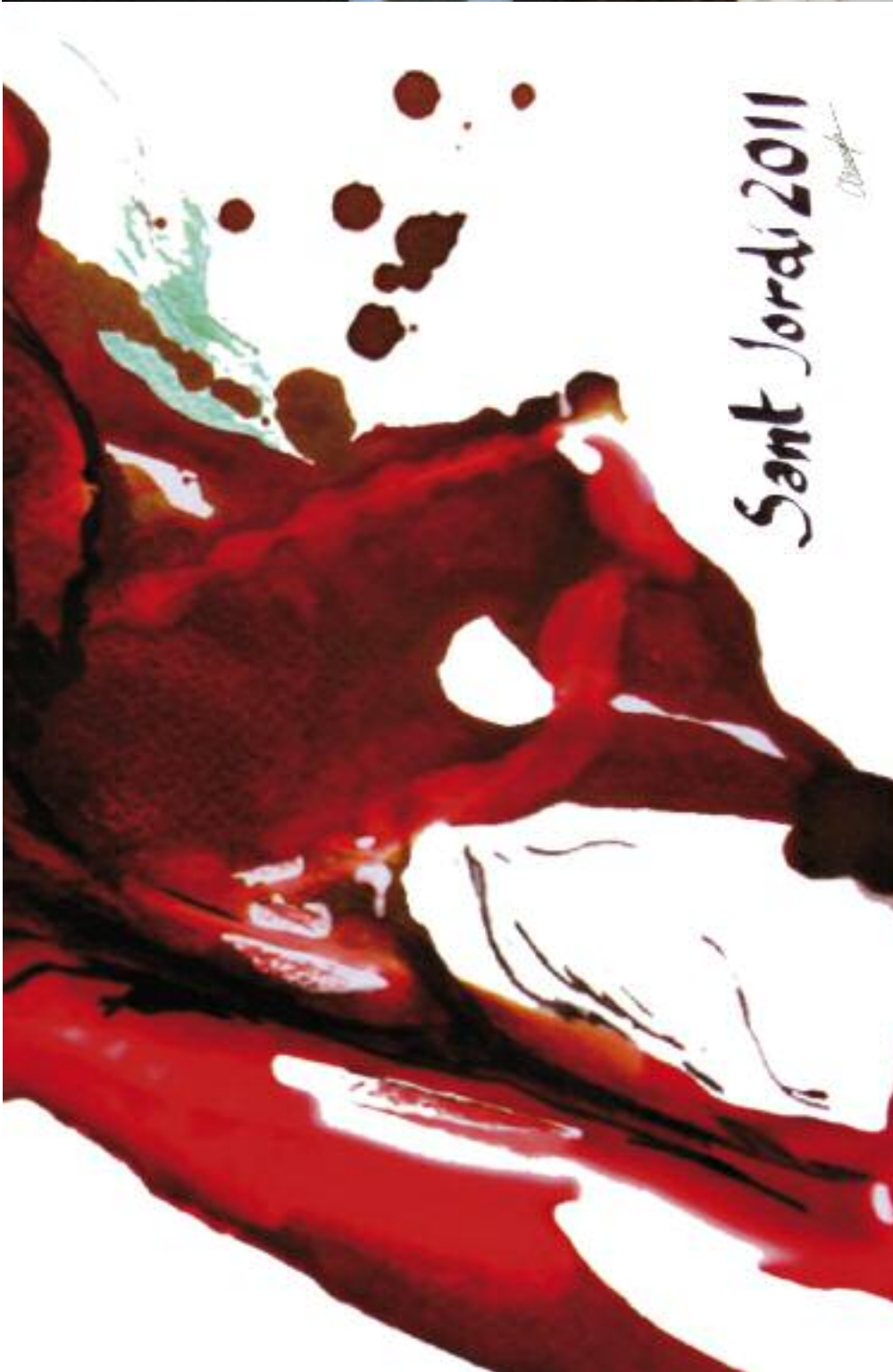

AGORA
CULTURAL

Època III • Núm. 18 • setembre 2011

AGORA

Premis Àgora Cultural 2010

*Pere Canturri i Montanya
Daniel Areny i Rossell*

LA TRONA

Vuit anys de recorregut amb divuit números assolits. Diuen que els anys pesen, i és cert. El viatge és cada cop més feixuc i el camí té més pendent. Però obrir ruta s'ho val i ser, alhora, un modest aparador de la cultura andorrana, també.

El Manifest cultural del 2010 posa en relleu que la cultura és cosa de tots, també en temps de crisi.

I dos nous premis ÀGORA CULTURAL se sumen als altres divuit ja reconeguts. Daniel Areny i Rossell, músic cantaire, director, professor, compositor, lligat als Chors Andorrans, la Coral Rocafort i a la cultura musical del país durant més de cinquanta anys. Pere Canturri i Montanya, mestre, historiador, ànima dels campaments del MI Consell General, investigador i divulgador de la història i del patrimoni cultural andorrans.

El Dia mundial de la poesia, a Encamp 2011, i l'obra del jove fotògraf i arquitecte Miquel Mercè, amb les seccions habituals, tanquen aquest número.

ASSOCIACIÓ PER LA DEFENSA DE LA NATURA (ADN)
 ASSOCIACIÓ ANDORRANA DEL CÒMIC, L'ANIMACIÓ I LA IL·LUSTRACIÓ (L'ARCA)
 ASSOCIACIÓ DE METEOROLOGIA D'ANDORRA I CIÈNCIES DE L'ATMOSFERA (AMACA)
 ASSOCIACIÓ DE MÚSICS D'ANDORRA (ASMA)
 ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS DEL PRINCIPAT D'ANDORRA (AEPA)
 ASSOCIACIÓ GRUP DE CREACIÓ- LA XARRANCA (LX)
 ASSOCIACIÓ MUSICAL I D'AMICS DE MOZART (AMAM)
 ASSOCIACIÓ SOCIOCULTURAL AVERROES (ASCA)
 CENTRE DE LA CULTURA CATALANA (CCC)
 CERCLE DE LES ARTS I DE LES LLETRES (CALL)
 CINECLUB DE LES VALLS (CCV)
 ESBART SANTA ANNA (ESA)
 FEDERACIÓ ANDORRANA DE FOTOGRAFIA (FAF)
 FUNDACIÓ AMICS DEL ORGUES DE LES VALLS D'ANDORRA (FAOVA)
 GRUP D'AMICS DE LES MATEMÀTIQUES D'ANDORRA (GAMMA)
 MUSICÀLIA (M)
 ORFEÓ ANDORRÀ (OA)
 PROMODANSA (PD)
 SOCIETAT ANDORRANA DE CIÈNCIES (SAC)
 VELLES CASES ANDORRANES (VCA)

Portada: Pere Canturri i Daniel Areny el Dia de la Cultura 2010 i trofeus dels premis Àgora Cultural 2010 obra de Philippe Lavaill, sobre la litografia de Sant Jordi 2011 obra de Mònica Armengol.

Contraportada: Pere Canturri als Campaments del MI Consell General i Daniel Areny estudiant al piano (1959), sobre la litografia de Sant Jordi 2011 obra de Mònica Armengol

Amb el suport de

Agraïments:

Família Areny- Ivern, Família Canturri- Campos, Irina Robles, Coral Rocafort, Comú d'Escaldes-Engordany, Miquel Mercè, Antoni Ubach, Xavier Llovera, Josep Mª Escribano, Gerard Claret, Joan Pujol, Ricard Tor, Òscar Sánchez, Sergi Mas, Ishtar Ruiz, Landry Riba, Sandra Fontan, Miquel Gonzàlez, Andrea Canturri, Mònica Armengol, Alfons Codina, Ester Fenoll, Josefina Obiols, Teresa Colom, Llibreria la Puça, Biblioteca d'Encamp, Biblioteca Nacional, Comú d'Andorra la Vella, Govern d'Andorra.

Fotografies:

Arxiu Areny- Ivern, Arxiu Canturri- Campos, Miquel Mercè, Teresa Ventura, Rosaura Marfany, Dolors Bartumeu, Clement Pujal, Casí Arajol, Velles Cases Andorranes, Jordi Pasques, AMB, APS.

Fe d'errates del número 16/17:

a la pàgina 13 on diu ambaixada de França ha de dir vegueria francesa
 a la pàgina 21 i al peu de foto cal afegir a Anglès

Aquesta publicació resta oberta a tots els suggeriments i col·laboracions (mitjançant opinions, articles o d'altres formes) de tots els seus lectors. Actua com a consell de redacció de la revista Àgora Cultural. Podeu enviar els vostres escrits degudament signats a la seu social de l'entitat, per correu: Centre cultural la Llacuna, carrer Mossèn Cinto Verdaguer, 4, AD500 - Andorra la Vella
sac@andorra.ad

© Àgora Cultural
 © dels seus autors els escrits, disseny, imatges i fotografies

Consell de redacció: Àgora Cultural
 Secretariat 2011: Associació per la Defensa de la Natura (ADN)
 Coordinació: Societat Andorrana de Ciències
 Disseny i maquetació: Ara Disseny® (ADEMG)
 Impressió: Gràfiques A4

DL: AND.714-2003

Relació de premis Àgora Cultural

Premis Àgora Cultural 2001

Cebrià Baraut i Obiols

Premis Àgora Cultural 2002

Sergi Mas i Balaguer / Maria Canalis i Minguell

Premis Àgora Cultural 2003

Josep Alsina i Martí

Premis Àgora Cultural 2004

Joan Rosanas i Moratona / Jaume Puig i Duró

Premis Àgora Cultural 2005

Gerard Claret i Serra / Dolors Bellera i Piera

Premis Àgora Cultural 2006

Fèlix Peig i Ballart / M. Rosa Fernández i Mont

Premis Àgora Cultural 2007

Òscar Ribas i Reig / Germans Casal i Vall

Premis Àgora Cultural 2008

Bonaventura Adellach i Baró / Paqueta Mandicó i Riberaygua (Mme. Martí) / Ramon Rossell i Serra

Premis Àgora Cultural 2009

Francesc Galobardes i Carbonell / Natàlia Solà i Salvà / Ensenyants membres de la Sagrada Família d'Urgell a Andorra

Premis Àgora Cultural 2010

Daniel Areny i Rossell / Pere Canturri i Montanya

Sumari

Dia de la Cultura - Manifest Cultural	3
Premis Àgora Cultural 2010	3
Daniel Areny i Rossell	4
Pere Canturri i Montanya	10
<hr/>	
Poesia	16
Dia mundial de la poesia - Encamp 2011	
<hr/>	
Joves artistes	18
Miquel Mercè	
<hr/>	
Enticultura	20
Associació Amics de Mozart	
Associació d'Escriptors del Principat d'Andorra	
<hr/>	
Retalls	21
Papirus	22
L'Odissea Cultural	23

manifest cultural

Enguany no podem trobar millor escenari que la parròquia d'Escaldes-Engordany, capital de la cultura catalana, per celebrar els premis Àgora. Parlar de cultura quan es té una formació tècnica no és segurament el més adient. Però en virtut de la definició que ens diu que la cultura és tot l'adquirit, permeteu-me que us adrexi unes paraules. No hi pot haver humanitat sense cultura. Des del primer moment i al llarg de la nostra vida anem aprenent, confeccionant un bagatge que en part ens servirà per viure en societat i, d'altra banda, per nodrir l'esperit. Són aquestes les nocions bàsiques de l'útil i del bell. A tot el necessari per poder desenvolupar-nos socialment qui més qui menys hi afegeix l'art en la seva definició més àmplia. I així ha funcionat la societat fins que un invent aparegut cap als anys seixanta als Estats Units per servir les forces armades portà a una nova dimensió. A tots els efectes, Internet és avui una eina social indiscutible, també cultural. El món sencer està interconnectat en permanència per milions de persones. Hem pogut comprovar la força que representa aquest mitjà amb els recents esdeveniments dels països àrabs. Facebook, Twitter i altres són les finestres obertes sobre un nou món; de res no serveix resistir-s'hi, s'hi ha d'entrar. A la nostra edat costa una mica, però per sort hi ha aquí els nés, que manegen tot això amb gran facilitat. Malgrat les noves tecnologies que no podem obviar, hem de cuidar, restaurar, fer descobrir i transmetre a les noves generacions el llegat històric del nostre patrimoni. El gust de llegir, de visitar museus o d'escoltar bona música és important i indispensable. El món de les arts i de les lletres, per definir-lo en el sentit més ampli de l'oferta cultural, ha contribuït en gran part a fixar la nostra identitat. Tot això té un cost, i un cost elevat. A diferència dels Estats Units, per exemple, on l'ajuda cultural és essencialment privada, a Europa en general i en el cas que ens ocupa a casa nostra aquesta ajuda prové de fons públics en la pràctica totalitat. El Govern assumeix, doncs, amb el ministeri de Cultura el pes econòmic d'aquesta situació, a la qual també contribueixen els comuns. Amb els anys s'ha constituït un important teixit associatiu paral·lel per promoure un punt o un altre de la vida cultural. Aquestes associacions depenen en gran part de l'ajuda pública, tant logística com financera, per sobreviure. Aquesta ajuda existeix, és cert, i cal dir-ho. Sentén que en períodes difícils de l'economia com els que estem patint hi hagi prioritats ineludibles. Sé per experiència com nés de complicat tractar aquests temes. Des de fa temps assegut a l'altre costat de la taula, sí que puc expressar-me així; conec la dedicació, la il·lusió que hi posen moltes persones de forma benèvola i voluntària per tirar endavant un ideal comú. La nostra obligació és demanar l'ajuda màxima possible per a unes associacions necessàries, ja que són l'acompanyament de tota política cultural. Al cap i a la fi, la cultura és cosa de tots, del Govern i dels comuns, de les entitats privades però també dels ciutadans.

Jaume Ramond i Pouquet,
president de Velles Cases Andorranes
Secretariat Àgora Cultural 2010

Clara Vives i Lorenzo
secretària d'Estat de Cultura

Miquel Gonzàlez a la guitarra, Sandra Fontan a la guitarra, Ishtar Ruiz a la veu i Landry Riba al baix

Distingides autoritats, Senyores, senyors, Amigues i amics,

En primer lloc, vull agrair molt sincerament a Àgora Cultural haver convidat el Govern d'Andorra a participar en aquest acte amb el parlament de cloenda d'un dia tan rellevant com ho és el Dia de la cultura. És un honor per mi poder participar, en nom del Govern, en l'acte més emotiu que organitza aquest fòrum que aixopluga totes les entitats que vetllen pel nostre patrimoni comú: l'Àgora Cultural. Celebrar plegats una diada com aquesta, amb l'objectiu d'homenatjar aquelles personalitats que han contribuït a fer més gran i ric el nostre patrimoni cultural, referma la voluntat del Govern d'Andorra d'afavorir i incrementar la presència del nostre ministeri en totes les activitats que s'impulsen des de totes les associacions que constitueixen aquesta Àgora Cultural i que reforcen la seva vitalitat en tots aquells àmbits en què nosaltres tenim el deure de ser presents. Vull felicitar, en nom del Govern, els guardonats d'aquesta edició pel seu treball en favor de la cultura i, sobretot, perquè cadascun, a la seva manera, ha acompanyat l'educació, la cultura i el progrés d'Andorra.

Després d'aquestes mostres tan emotives de reconeixement, amistat i estima vers els premiats, he de reconèixer que em costaria glossar més detalls que els que han col·laborat més activament en aquesta tasca comuna, han aportat a través d'aquests audiovisuals. Però deixeu-me aportar un petit tast de la meua experiència professional, que, com tots els que hem treballat en pro de la cultura, té alguna cosa del llegat que ens han deixat els nostres homenatjats. Qui no coneix, per exemple, els fills del Daniel, que han begut del seu pare l'estima per les arts que avui desprenen en la seva tasca professional? Quin tècnic del ministeri quan enceta un projecte no esmenta el nom del Pere i les seves aportacions en tasques arqueològiques, de recerca o de difusió cultural? Qui no ha recorregut a l'assessorament del Pere o el Daniel i n'ha guanyat una gran i amable predisposició? El seu exemple ens ha de donar molts ànims a tots els que tenim a les mans el deure de difondre la cultura, tant a les administracions com a la societat civil. Una cultura que en moments de crisi corre el

risc de convertir-se en la germaneta pobre. I dic ànims, perquè hem de seguir lluitant per no abaixar el llistó que ens heu deixat amb el vostre llegat. Però sí que m'agradaria ressaltar que és gràcies al fruit del seu treball, a la seva constància i, com sol passar en la cultura, de forma sovint altruista, que l'Àgora Cultural homenatja aquestes dues personalitats que, si bé per a tots nosaltres ja eren representants de la cultura de casa nostra, avui refermem l'agraïment públic amb aquest reconeixement. De vosaltres hem après que hem de lluitar per la cultura de proximitat, per la cultura del compromís, per la cultura dels continguts i la creació, per la cultura com la pedra clau de la cohesió, i que l'acció cultural no és l'acció exclusiva de les administracions sota un model dirigista, sinó l'acció compromesa que ha de comptar amb les associacions, els agents, els creadors i els nous sectors emergents. Amb sinceritat, des del Govern ens afegim a aquest acte d'homenatge i felicito, novament, les persones que n'han estat mereixedores. Moltes gràcies.

Text: Òscar Sánchez i Cazorla

Agraïment al Daniel

No és gaire habitual que et demanin de participar en un acte per homenatjar algú públicament, però em sento molt afalagat que se m'hagi donat l'oportunitat de fer-ho en aquesta ocasió.

Ja fa uns quants anys que ens coneixem, amb en Daniel. De fet, en fa tants que recordo que al principi d'anar a l'Institut Andorrà d'Estudis Musicals, quan encara no ens coneixíem, per mi era *el senyor de la barba que passava els exàmens de música!* Poc temps després va ser el profe *machacon* de solfeig i de cant coral – que poc s'imaginava en aquell moment que a hores d'ara encara hauria d'estar batallant amb el mateix marrec!–. Però guardo un molt bon record d'aquells anys d'estudi. Ara, mentiria si no digués que també el conec de la botiga, perquè qui d'Andorra que es dediqui a la música no hi ha fet peregrinació alguna vegada?

Però bé, el temps ha passat i ara compartim experiències amb la coral i tot segueix en harmonia, com sempre: jo vaig fent proves, fent-lo patir a ell i als cantaires amb cançons estrangeres i complicades, i ell intenta posar ordre a la situació; sort en tinc!, tot s'ha de dir. Quantes vegades m'ha tocat refer les partitures, canviant-ne el text o canviant-ne l'harmonia perquè no li acaben de fer el pes: no se n'hi escapa ni una! I és que ens ajudem mútuament, per mi és molt gratificant seguir treballant amb ell compartint una activitat que ens agrada a tots dos. Fins i tot, malgrat que de vegades no coincidim, quan proposo una nova partitura que no és del seu gust em dóna igualment les eines i les seves recomanacions per tirar endavant. De fet, li dec totalment al Daniel que a hores d'ara em dediqui a la direcció de corals.

Si una cosa hem d'agrair-li tant jo com els cantaires és la paciència constant i la perseverança que el caracteritzen, qualitats que acompanya del *savoir faire* adquirit amb l'experiència de molts anys de docència. Crec que aquest ha estat el secret que ha fet fructificar l'esforç dels cantaires durant els prop de cinquanta anys de la Coral Rocafort. Però si hi ha una cosa destacable en el pla musical que sap fer és interpretar les sardanes. Com va comentar en Manel Cabero, "Les sardanes, les broda!". Té una cura inefable a cuidar que el *tempo*, el punteig i el fraseig vagin en harmonia tant a l'oïda com a la dansa. O potser és casualitat que la sardana que va compondre amb la lletra de Pasqual Cabrera es digui *Dansaires andorrans*. És realment un especialista de la sardana.

En Daniel ha estat sobretot un mestre per a la coral, no només en l'aspecte musical, efectivament, sinó també en el personal. D'una banda,

la seva implicació amb la coral: pot tenir cinquanta coses, però si s'ha de fer trucades per lligar alguna actuació, preparar partitures, portar el piano i la senyera per a un concert, o ocupar-se d'algun problema d'un cantaire, ell és allà on cal, puntual i ferm com un clau. D'altra banda, la seva manera de ser, que té molt a veure amb la continuïtat de la coral, perquè quan es treballa amb tantes persones compartint els assajos, els viatges i els concerts, sempre sorgeixen situacions delicades que són naturals de la convivència però que s'han de saber reconduir. I per això cal paciència, humilitat i sinceritat per deixar les coses clares, dient el que s'ha de dir quan toca. Si a França diuen: "C'est clair comme du papier à musique", els andorrans podem dir: "És clar com el paper de música signat pel Daniel Areny."

L'homenatge d'avui es justifica per la seva aportació a la vida cultural de la parròquia de Sant Julià de Lòria i per extensió a la del país. Així, es va abocar amb l'Esbart Laurèdia fins al punt de ser-ne el fundador. I podríem dir que s'hi va abocar de ple, ja que es va casar amb la monitora, l'Esperança! També participa a hores d'ara amb altres entitats culturals de la parròquia, com la Colla d'Escudellaires de la germandat de Sant Sebastià, i és soci de l'Aggrupació Sardanista Andorrana. Però segurament on s'ha abocat més és amb la Coral Rocafort, de la qual també és fundador junt amb una colla d'amics. Dit de passada, un temps més tard, de la Coral Rocafort van sorgir els Petits Cantaires Laureadians. Després cal remarcar, també, la seva aportació en la formació de joves músics, com a mestre de piano, d'acordió, de solfeig i cant coral, tant a l'IAEM com fent classes particulars. I finalment, tot i que potser és menys visible, cal fer palesa la seva preocupació per conservar el patrimoni cultural, recuperant partitures importants com unes partitures manuscrites d'en Marfany per a l'arxiu de la coral, o escrivint en partitura del ball de la Marratxa perquè servís de model i amb la finalitat d'establir una estructura fixa sense variacions, cuidant la forma, el ritme i els compassos a partir d'un treball conjunt amb dansaires veterans coneguts de la dansa. És una veritable feina de musicologia i de conservació del patrimoni cultural. De fet en Daniel, junt amb els amics amb qui va muntar la Coral Rocafort, també representa un enllaç amb la tradició, ja que va ser alumne de l'Isidre Marvà, va cantar amb ell a les caramelles de la parròquia i més tard també va cantar als Cors Andorrans de Josep Fontbernat.

La Coral Rocafort és a hores d'ara una de les entitats culturals amb més tradició que hi ha al país. Ha estat representada per tots els cantaires que hi han passat des dels inicis, i també és ella que ens representa en cada actuació

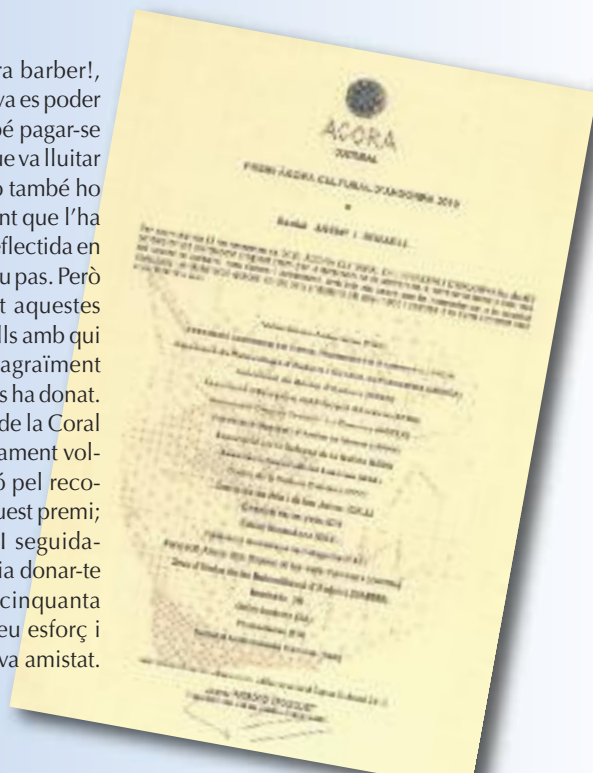

dintre i fora del país. I això és el que dóna identitat a un poble: sentir-se identificat amb les seves arrels i que les arrels t'identifiquin. En Daniel ho sap molt bé i ho defensa per sobre de tot. Aquesta sensació d'identitat la vam experimentar de manera molt sensible amb un dels concerts més importants que hem pogut fer, el d'Estrasburg. No crec que m'equivoqui de gaire si dic que ha estat una de les actuacions més importants que ha fet la Coral Rocafort. No ho puc assegurar, perquè solament fa set anys que hi sóc. Però no gaires vegades es té l'oportunitat de poder cantar a la seu del Consell d'Europa i poques vegades ens hem abocat tant per donar tanta qualitat a un repertori tan extens. Tots els que vam participar-hi, en guardem un record entranyable i inesborrable.

És curiós el que fan les coses! Tota la vida havia pensat que el Daniel havia estudiat de bon principi per músic. I quina va ser la meua sorpresa quan em va explicar que als inicis de

la seva carrera professional ell era barber!, que va ser guanyant-se la vida que va es poder permetre comprar un piano i també pagar-se els estudis de música. És ben cert que va lluitar per emancipar la seva passió, però també ho és que l'ha viscuda tant intensament que l'ha tramesa arreu a canvi de veure-la reflectida en aquells amb qui s'ha creuat en el seu pas. Però el temps sempre acaba revessant aquestes coses, i ara és el moment que aquells amb qui s'ha creuat li facin arribar el seu agraïment perquè vegi reflectit el viscut que els ha donat. Per tot això, en nom dels cantaires de la Coral Rocafort i en el meu propi, primerament voldria expressar la nostra satisfacció pel reconeixement que se't fa avui amb aquest premi; reconeixement que compartim. I seguidament, també en nom de tots, voldria donar-te les gràcies, Daniel, per aquests cinquanta anys d'existència que devem al teu esforç i dedicació, però sobretot, per la teva amistat. Gràcies!

Daniel Areny i la música a Andorra

Text: Gerard Claret i Serra,
Andorra 23 de febrer del 2011

Amics,

He volgut expressament aquest títol en la glossa dedicada al Daniel Areny, i ho entendreu molt fàcilment: no es pot parlar de música a Andorra sense citar el seu nom.

Per més enrere que recerqui en la meua memòria, la presència del Daniel sempre es fa palesa en tots els esdeveniments musicals importants que han tingut lloc al Principat i moltes vegades com a autèntic protagonista.

Quan tot just el meu germà Lluís i jo mateix havíem començat a descobrir el món de la música de les mans del mestre Marvà, resulta que el Daniel ja havia fundat una coral, la seva coral, la Coral Rocafort de Sant Julià de Lòria.

Més endavant ens vàrem traslladar amb la família a Barcelona per prosseguir els estudis musicals i posteriorment vaig marxar al Conservatori Superior de Brussel·les per ampliar estudis i conèixer nous horitzons.

És ben cert que durant aquests anys, uns quants, vàrem perdre el contacte però el Daniel, naturalment, seguia aportant la seva il·lusió i dedicació per difondre la música a Andorra.

Ens havíem de retrobar, musicalment parlant, en la fundació històrica de l'Institut de Música d'Andorra la Vella. I dic històrica perquè sempre he defensat que la creació de l'Institut va ser un esdeveniment que ha canviat la vida musical i cultural del nostre país. Òbviament la presència del Daniel hi era imprescindible. Com sabeu, hi va impartir classes durant molts anys i va destacar-hi especialment en el càrrec com a cap d'estudis.

Crec que puc dir, sense cap mena de dubte, que ara que s'ha jubilat de les seves tasques docents, absolutament tothom el troba a faltar, per les seves qualitats naturals, la seva implicació sense condicions i la seva integritat... a prova de bomba.

Com a intèrpret també puc deixar constància que l'amic Daniel no falla mai i que podem comptar amb la seva assistència infal·lible en tots els concerts. Entre nosaltres, us confessaré que al sortir de la sala ja estic esperant algun dels seus comentaris, que sempre m'arriben així, en forma de crítica constructiva, d'algú que ha viscut el concert amb tota la seva intensitat.

Vull afirmar que personalment he valorat, i molt, la seva presència en ocasions tan especials i assenyalades per al país com han estat la presentació de l'ONCA, de la Jonca i dels Solistes de la Jonca.

Un cop més donant suport als seus i sobretot fent país!

Així és el Daniel, un autèntic andorrà que estima el seu país i que està deixant en tots nosaltres la seva empremta entranyable.

PREMI ÀGORA CULTURAL 2010

Als 2 anys a cal Capdevila de Certès- casa pairal

Als 9 o 10 anys

1955 amb Sisco i Albert

1956

1957 amb els meus germans Leonila i Rossend

1964 al Miracle

1964 a la boda de la Tona i el Joan

1966 a Història i Llegendes d'Andorra

Glossa a Daniel Areny i Rossell

Text: Ricard Tor i Riba

Conec el Daniel des que érem molt petits i que anàvem a la mateixa escola: al matí a l'Escola espanyola i a la tarda a l'Escola francesa. Més tard vàrem començar a cantar a la coral del Centre de Cultura Laurèdia on fèiem els assajos. Primer la coral va ser dirigida pel Sr. Agustí Marfany. Aquesta coral es componia només d'homes (quatre veus, tenors primers i segons, barítons i baixos). Més tard la va dirigir el Sr. Clotet, de la Seu d'Urgell, que tothom coneixia pel pseudònim de *Batlli*. Després la va dirigir el Sr. Marvà, que també va ser el mestre de música del Daniel. Seguidament va arribar el mestre Fontbernat i va formar els Chors Andorrans, amb el qual vàrem anar a cantar al Nouveau Théâtre de Perpinyà. Però, si no ho recordo malament, els Chors del mestre Fontbernat es van acabar de forma inesperada i a Sant Julià el cant coral va tenir una temporada d'indecisió. L'any 1962, durant el decurs d'una reunió d'una colla de companys, tots joves i amb empenta, vàrem parlar de fer quelcom a la parròquia, ja que segurament trobàvem a faltar aquell esperit de corals que havíem viscut.

Així, algú va dir:

–Escolta, Dani! Tu que estàs sempre *liat* amb la música i que remenes bé l'acordió (un acordió de botons molt petit que tocava quan fèiem gresca) podries fer de director i entre tots trobaríem la manera d'arrencar una altra coral.

No cal dir que ens hi vam engrescar ràpidament. No li va servir de res, al Daniel, de dir:

–Vosaltres aviat ho heu dit! Que us penseu que fer de director és una cosa fàcil?

Al cap d'uns dies naixia la coral; després, no pas sense discutir, vàrem arribar a l'acord de posar-hi el nom que té actualment: Coral Rocafort, que és el nom de la muntanya de la nostra parròquia que s'eleva al costat del riu Valira.

Inicialment la formaren homes sols, amb els cants de caramelles. Al cap d'un temps s'hi van afegir les dones, i aquesta coral mixta (sopranos, contralts, tenors i baixos) és la que encara perdura ara. Després d'aquest llarg espai de temps, el Daniel segueix sent el director de la coral conjuntament amb l'Òscar de director adjunt.

Vull agrair molt especialment a Àgora el premi que ha volgut atorgar al Daniel. Els que som a prop seu sabem que és ben merescut i que agraeix el gran esforç que ha fet per tirar endavant la nostra coral, dedicant una gran part del seu temps a enfortir l'esperit de la cultura i a l'ensenyament musical a la parròquia de Sant Julià i al país en general.

Amb el desig que aquesta distinció t'ajudi encara més a continuar aquesta gran tasca, rep, del teu amic, una forta abraçada.

Agenciam a la plataforma Àgora Cultural, a totes les instàncies que en formem part i a tots els membres de la direcció d'aquesta associació l'organització de la vesprada cultural que va tenir lloc a la sala d'actes del Centre d'Estudis Lingüístics, el passat dimarts i tres de febrer de 2011. Un la Coral Rocafort va participar conjuntament amb l'Associació de veïnats d'Andorra i Andorra Llop a la guitarra.

Certament mai m'hauria pensat que aquella vesprada amb tanta gentada i agraïment, realitzada i presentada per Iratxe Robles, fos un moment per agrair-nos a l'amic Pere Castany i a mi, els molts anys dedicats a les nostres aficions i professions.

Per la meua part he de confessar, que va ser una total sorpresa en sentir-me eludi en aquells moments, ja que la meua única missió fins ara amb la coral, era creient musicalment part d'aquella realitat.

Tant la meua família, que en principi no volgué a la sala, i els cantaires de la coral, van saber aconseguir-me el que m'esperava. Per aquest motiu, al escriure, tincara Claret i Oscar Sánchez, acompanyats per la música coral de fons i el presatge de fotografies de les diferents èpoques de la meua vida, que és un homenatge, que en tot moment m'acompanya a una meua vida, que puc dedicar d'esmentar al moment que la Coral dirigida per l'Òscar, van cantar Dançaires Andorranes, assabentant una nova i enlluernadora sorpresa.

No voldria finalitzar sense dedicar uns paraules d'agraïment a tots els que fan possible que Àgora Cultural segueixi any rere any, fent present i preservant la cultura del nostre país. Amb aquesta oportunitat defintem la meua identitat lingüística i cultural, i fan que les persones que se senten estranyament vinculades amb les nostres costums i tradicions puguin aportar també les seves pròpies vivències i coneixements.

Moltes gràcies
Daniel Areny

1966 a la festa de l'escola francesa fent cantar els infants

Petit record per a una amistat més que cinquantenària

Fa 72 anys, que la deessa Euterne, estant de turista per Andorra, en passar per Certers diposità un escut al front d'un infant acabat de néixer.

Breus notes biogràfiques sobre el professor de música, compositor i director de la Coral Rocafort Daniel Areny i Rossell.

Neix a l'alterós Certés de Laurèdia pels volts del Nadal de l'any 1939.

1947: en Daniel i el seu germà gran Rossend tenen un cosí, músic acordionista al poblet fronterer d'Arduix. Quan l'anaven a veure els dos germans s'embadalien escoltant les melodies que sortien de l'instrument que hàbilment feia sonar el seu familiar. Un dia en Rossend va fer tractes amb el cosí per comprar-li un dels seus acordions, d'aquells que en diuen diatònics, el problema va ser convèncer la mare del pagament de la compra, que finalment consentí, amb la condició que el noi s'ho guanyés amb el seu treball.

Vet aquí, doncs, que els dos germans, amb un acordió i l'altre amb una harmònica Honner que li havien regalat, formen un duo, del qual no podem opinar ja que no tinguérem l'oportunitat d'escoltar-los. Això passava quan en Daniel tenia vuit nadals.

Al cap de poc temps la família Areny Rossell es trasllada a baix al poble, al carrer de Cavallers, on la germana Leonila instal·la una perruqueria de senyores.

Als setze anys comença a rebre lliçons de solfeig i piano al Centre Cultural de la Parròquia de Sant Julià de Lòria que impartia el professor Marvà, que pujava de la Seu a fer classes de música. Acaba el cicle de cursos aprovats, el màxim que es podia aconseguir aleshores des d'aquí, i l'aprenent de músic pensa a continuar els seus estudis fora d'Andorra.

Paral·lelament als seus estudis de música i de guanyar-se la vida fent de barber i perruquer, funda amb altres companys el club de lectura i reflexió Els Isards, on clandestinament tracten d'entendre els misteris de la vida, d'aquesta i la de més enllà.

El nostre amic se'n va a Barcelona i hi passa tres anys, estudia al Conservatori del Liceu i lloga un piano que instal·la a la pensió on s'estatja per poder practicar. Obtinguda la diplomatura retorna a Andorra.

Exerceix de professor de música des de la seva fundació a l'Institut d'Estudis Musicals d'Andorra fins a la seva jubilació.

Pel que fa a la seva activitat com a conductor, animador i director de cant coral, vocació a la qual ha dedicat pràcticament tota la vida, ens falten paraules i coneixements per situar la seva obra dins la cultura de la història moderna

d'Andorra, ni si la seva important labor ha estat prou valorada; no ho sé, el temps, que és el millor jutge, ho dirà.

Daniel Areny és el successor d'una sèrie de mestres del cant coral contemporani a la parròquia de Sant Julià, que jo en tingui coneixement. El primer a dirigir un cor va ser el català Clotet, el segon va ser, durant els anys quaranta, en Marcel Marfany, membre d'una família laurediana d'excel·lents músics, seguit a meitat de la dècada dels cinquanta per en Josep Fontbernat, n'agafà el relleu en Daniel en formar-se la Coral Rocafort l'any 1962, i en porta la direcció fins ara i ben segur per molts més anys.

En Daniel Areny tingué per mestre i amic el musicòleg ja citat Josep Fontbernat, el del popular programa radiofònic en català, aquest nostre idioma que aleshores era interdit a l'Estat espanyol, *Glossari andorrà*, emès diàriament per la Ràdio de les Valls. El jove Areny no es perdia cap dels assajos ni de les cantades conduïts per l'expert director. Passà que el noi participà en un concert nocturn a Escaldes, acabada l'audició i no havent-hi servei de clípol en aquelles altes hores de la nit, hagué de fer el camí de tornada a peu i sota una freda pluja de tardor, en aquells temps, fa més de mig segle, el trànsit era escàs i encara més a les fosques.

Quan es creà la Coral Rocafort, aquest que amb tota modèstia això escríu, fent esforços per neutralitzar l'afecte d'amic, va intentar de formar part de l'associació cantora però, ai làs, ni tenia oïda musical, ni la meua veu de granota del barri barceloní de Sants encaixava en cap corda del grup. En el transcurs del temps he fet el possible de compensar-ho col·laborant en el que bonament he pogut, primer dissenyant l'emblema de la coral. És un orgull veure onejar l'estendard de l'agrupació, per cert que la senyera la brodà una cosina meua, obra d'art que desitjaria que perdurés per sempre més.

En les sortides a fora d'Andorra de la coral vaig pintar pancartes perquè tothom sapigués qui érem, també he confeccionat quantitats de trofeus d'aquests amb què les entitats organístiques solen obsequiar-se entre elles. També he tingut el plaer de participar en empreses que semblaven impossibles, com ara posar en solfa tant coreogràficament com musicalment l'espectacle de *Les llegendes d'Andorra*, creat i musicat per en Daniel. Per cert, que l'amic és poc conegut com a compositor, en aquest moment em ve a la memòria, per exemple, la seva engrescadora *Marxa dels Gegants*, però en té d'altres de composicions aquest inexhaustible artista. També recordo que ell sempre ha

Text: Sergi Mas i Balaguer
Aixovall, abril del 2011

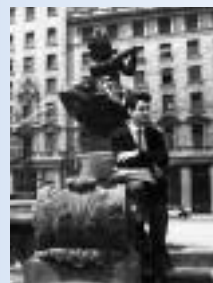
1970 amb els 3 fills

25è Aniversari de la Coral ROCAFORT-1987

25è Aniversari de la Coral ROCAFORT-1987-Caramelles

A Barcelona aprenent de perruquer i estudiant música 1960-61

1996 a Canòlich amb la Coral Rocafort

1996 a Història i Llegendes d'Andorra

1997 Concert de Canòlich, dirigint les Joves Veus

2005 fent música amb l'Esperança i la neta Ona

2007

Caramelles 1972

A Canòlich amb la Coral Rocafort 1996

Amb els dansaires del Ball de la MARRATXA-1967

ACOMPA

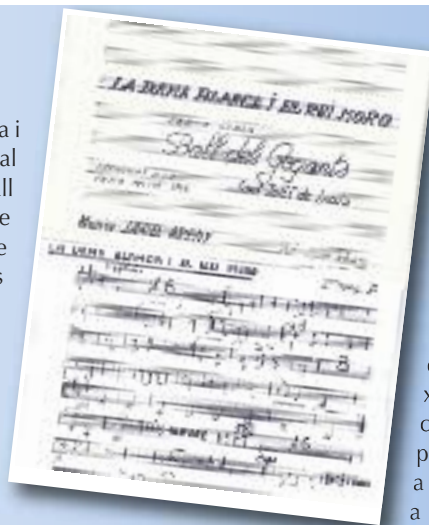

Ballets amb l'Esbart Laurèdia

ACOMPA

tingut cura que la música i els passos de la ritual dansa laurediana del ball de la Marratxa, pal de paller de la festa major de la parròquia, s'executés com cal. Fins a l'extrem que, com que l'orquestra havia de tocar d'oïdes la melodia i aquest handicap cada any es convertia en un problema, el nostre home pautà la popular melodia, viva per miracle, i així solucionà la qüestió d'una vegada per totes. Direu que la història és banal per a un músic professional, però és que no només escriví la partitura, és que la gravà sobre fusta, el mateix que va fer amb les melodies del Contrapàs d'Andorra la Vella i del ball de Santa Anna d'Escaldes. En una especial sortida de després de les cantades de les caramelles, anàrem a Cadaqués,

on ens allotjàrem. L'endemà, abans de tornar cap a les Valls, volíem anar a visitar Portlligat –de tot això fa ben bé més de trenta anys–, i el camí que hi mena no se'n podia dir carretera, era infernal, i el xòfer, el gran Antonio de ca l'Hugué, hagué de fer prodigis per guiar l'autocar a bon port. Arribats gràcies a Déu a la nítida cala de Portlligat, el mestre Areny tingué l'encertada idea d'anar a saludar el famós pintor Salvador Dalí. Tal dit, tal fet: el geni ens rebé cordialment i acceptà agraït que la Coral Rocafort li dediqués la interpretació de l'himne andorrà. Salvador Dalí escoltà respectuosament des de dalt de l'escala de casa seva i en acabar-se el cant cridà, sense estrafer la veu, "salut Andorra!".

Daniel, un exemple de vocació

Text: Josep Maria Escribano i Casaldàliga

Tinc la sensació que, darrerament, el Daniel volta més per indrets marítims que no pas per terres muntanyenques; sempre que el truco, és fora. Deu ser que *areny*, com ho defineix el *Diccionari de la llengua catalana*, és equivalent a 'sorra', a 'platja'. El Daniel deu cercar més aviat el clima benigne mediterrani que el més inclement dels Pirineus, sobretot a l'hivern. Però ell és un andorrà dels autèntics, dels de debò, d'aquells de "*soca i arell*", com ell sempre acostuma a recordar, cosa que significa que, de cap manera, no oblidà el seu bressol situat gairebé a mil metres d'altura sobre el nivell d'aquesta mar tan citada, des dels clàssics grecs fins a poetes com Joan Manuel Serrat.

La sorra o l'areny són mots associats habitualment a la solidaritat; cal només recordar allò d'*aportar un gra de sorra*. En aquest cas, la sorra o l'areny són sinònims de participació, de col·laboració, perfectament aplicables a l'esperit emprenedor i engrescador del mestre Daniel Areny. Insisteixo en la sorra i la platja com a interpretació d'areny, i em preguntareu on vull anar a parar dient tot això que podria semblar una bajanada; molt fàcil: a explicar que en Daniel és un home de contrastos com els que hi ha entre la costa i els cims. No se'm mal interpreti: no vull dir ni que sigui extravagant ni voluble. Per cert: opino que el *mar i muntanya* és una de les millors i més identificatives receptes de la gastronomia del nostre entorn.

Tornant, però, a les diverses facetes del Daniel, m'explicaré millor: ell és el paradigma del músic i professor vocacional, i penso que la seva passió és la música i la seva ense-

nyança, però al mateix temps és un home que, com que *xafa de peus a terra*, no ha renunciat a exercir altres activitats complementàries i altres responsabilitats paral·leles a la música. N'hi ha encara una altra: la d'*activista o agitador cultural*, que no vull passar per alt perquè ha propiciat moltes iniciatives i ha desenvolupat un treball impagable amb el segell de l'honestat i la professionalitat.

La seva tasca docent durant vint-i-cinc anys a l'Institut Andorrà d'Estudis Musicals és una prova de compromís i de feina ben feta; crec que estic suficientment capacitat per afirmar-ho, ja que del 1988 al 2004 vam col·laborar estretament, en perfecta sintonia, complicitat i lleialtat, valors avui amb tendència a la baixa o senzillament en desús. Molts dels somnis i dels projectes que tiren endavant són fruit de la il·lusió, de les ganes de fer coses de profit i de saber treballar en equip. Els altres anhels artístics i pedagògics del Daniel són a bastament coneguts perquè jo els enumeri ara i aquí. I, naturalment, les seves inquietuds i neguits en el món coral són prou sabuts, preuats i sovint guardonats.

No voldria fer un panegíric desmesurat, d'aquells que tenen més de forma que de contingut. Pot resultar molt fàcil caure en el parany d'anar descrivint tan sols anècdotes o *batalletes*, tot desgranant instants memorables de la vida musical de l'amic i col·lega Daniel. Vull pensar que el més just i encertat és expressar el meu reconeixement i admiració per la contribució musical que la figura del Daniel ha fet al país amb totes i cadascuna de les activitats que ha protagonitzat al llarg de la seva dilatada trajectòria.

Daniel Areny, el músic cantaire

Text: Antoni Pol i Solé

Coral Rocafort

Dins del món intangible de l'andorranitat hi ha el substrat d'homes i dones que en conformen conscientment la seva base. Entre aquests en destaquen uns feinejadors incansables, coneguts en el microcosmos mític andorrà com a menairons, que en constitueixen la síntesi dins d'un àmbit qualsevol, sent-ne la representació essencial, com una mostra destil·lada.

En Daniel Areny i Rossell n'és un d'ells. Encarna la força de la música, la necessitat de la seva expressió vital a través del cant i la dansa durant més de cinquanta anys. Primer entre els lauredians i després també ampliat a la resta d'andorrans. Va ser el creador, amb altres companys, de la Coral Rocafort el 1962, de l'Esbart Lauredià el 1963 amb antics dansaires de l'Esbart Andorrà de Sant Julià de Lòria, i de la Coral Petits Cantaires Lauredians el 1971, i professor i cap d'estudis en l'Institut Andorrà d'Estudis Musicals des de la seva creació, el 1980, fins al 2004.

Va participar, però i molt abans, en el Chor de Caramelles del Centre de Cultura Lauredià i dins del Chor del mateix centre que va configurar amb l'Orfeó del Centre Cultural d'Escaldes-Engordany i l'Orfeó del Centre Moral i Recreatiu d'Andorra la Vella el que foren els Chors Andorrans dirigits pel mestre Josep Fontbernat entre 1956 i 1962.

Va néixer a cal Capdevila de Certés el 25 de desembre de 1939, fill del Manel de cal Capdevila i de l'Hermínia de cal Farré, ambdós de Certés i de dues cases veïnes, l'una a tocar de l'altra.

Era el tercer germà després de la Leonila i el Rossend.

Durant un any aproximadament va alternar els matins a l'escola espanyola i a la tarda a l'escola francesa, opció que va prendre finalment i va obtenir el certificat d'estudis de l'escola francesa cap als 16 anys.

A partir dels 11 anys va voler estudiar música amb el mestre Isidre Marvà que venia de la Seu d'Urgell, i es pagava ell les mensualitats, treballant com a aprenent de barber amb el Joan Cases, en sortir de col·legi.

Cap als 16-17 anys la seva germana, que tenia una perruqueria, va haver de deixar-la per problemes de salut i li va proposar a ell de fer-se'n càrrec, ja que coneixia l'ofici de barber. Va decidir acceptar la proposta i anar a Barcelona durant 4-5 mesos per aprendre l'ofici de perruquer. Durant aquest temps no deixà de continuar aprenent música, concretament amb classes particulars amb la Srta. Gràcia, del Conservatori del Liceu, i de Pere Vallribera, el seu director, de qui va rebre algunes poques però valuoses classes.

Als 23 anys va obtenir els títols de professor de música (sis cursos) i piano (vuit cursos) al Conservatori del Liceu de Barcelona, era l'any 1962.

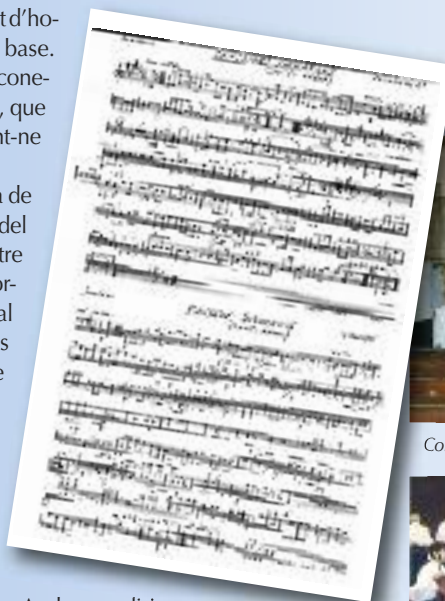
Fins als 33 anys va portar la perruqueria (el 1972), estava ja casat i amb tres fills, moment en què va decidir vendre-la i treballar els matins en una immobiliària, Promotour, en la qual va estar uns anys, i fer classes de música particulars a les tardes, quan va arribar a tenir entre 40 i 50 alumnes. El 1976 va obrir la botiga Musical Andorrà, i el 1980 va entrar amb plena dedicació a l'Institut Andorrà d'Estudis Musicals.

A la seva muller, l'Esperança Ivern i Ibàñez, neboda d'Ibàñez i Escofet de *La Vanguardia de Barcelona*, la va conèixer en buscar una professora de dansa per a l'Esbart Lauredià l'any 1963. Li varen dir que a l'editorial Casal i Vall la filla del cap del taller havia portat l'Esbart Català de Madrid i la varen anar a buscar i ho va acceptar. Ella hi posà el moviment i ell el teclat.

La seva barba expressa clarament de quin personatge estem parlant. És una barba que busca l'exaltació i l'elevació per sobre de les preocupacions mundanes. Escapant-se a través de la música. Una barba que, fruit d'una juguesca de joves, restarà fixada per sempre, després de casar-se, a la seva figura. En Daniel Areny i Rossell ha sabut, però, elevar-se mantenint sempre un peu al terra, prova d'això són els seus amics i familiars i l'afecte que ha generat al seu entorn. Atrèvit i emprendor dins la societat andorrana que li ha tocat viure ha sabut evitar el sensacionalisme i el desequilibri que procura la inquietud.

Capaç de continuar-se admirant i sorprenent per la vida, ha estat un músic vinculat com a director de coral a la recuperació de les tradicions folklòriques i musicals del país amb petites incursions en la composició i que alguns voldríem que aprofundís, en aquesta nova etapa vital que espera al ben merescut premi Àgora Cultural d'Andorra del 2010.

Si la música és l'art que combina els sons a partir de les lleis de la melodia, l'harmonia i el ritme podem dir que en Daniel Areny i Rossell és un artista que ha melodiat, harmonitzat i ritmat a través del cant una bona part de la vida cultural andorrana del segle XX.

Concert a Strasbourg 01-10-2007

Concert amb la jove orquestra de l'I.A.E.M a St Julià de Lòria

Concert de Nadal 2010

Caramelles 1998

L'aula de cant coral a la festa de fi de curs de l'I.A.E.M

Fotografia amb els néts Reis 2011

Tot recordant en Pere Canturri

Text: Joan Pujol i Balcells

“A Mossèn Joan Pujol amb tot el meu afecte i agraïment per la seva col·laboració encaminada a lograr una Andorra millor. 27 d’agost de 1966. Pere Canturri”.

Aquesta és la dedicatòria que figura al llibre *Andorra el meu país* que em va regalar en Pere Canturri un cop finalitzat el campament d’Engolasters i que guardo com un preuat tresor a la meva biblioteca, junt amb una colla de llibres sobre Andorra.

Parlar d’en Pere Canturri és evocar la figura entranyable d’un amic, d’un andorrà enamorat del seu país, d’un mestre i d’un trobador que, tot cantant les llegendes del país, ens el féu estimar a tota una colla de joves i grans que l’acompanyàrem en aquells campaments del MI Consell General, del qual, amb la seva muller Rosita, fou l’ànima.

Andrea Canturri

Vaig conèixer en Pere i la Rosita, junt amb Mn. Ramon de Canillo, el Rosanes, les tres germanes Areny Plandolit, l’Anna Riberaygua, el Jou i molts altres amics, en una esplanada de Sant Miquel d’Engolasters, on plantàrem les tendes, prop de la Canyeuca, un mas on ens aixoplugàvem per comentar la jornada, beure un vi calent i programar la diada, mentre els infants, retuts després de l’excursió i el foc de camp que sempre acabava amb la *Cançó dels quatre muntanyencs*, dormien tot rumiant la llegenda de l’estany d’Engolasters. En Pere Canturri em féu estimar Andorra, l’Andorra de profundes arrels que ell tan bé coneixia i que, com a bon mestre, maldava per fer-nos conèixer, trepitjant les seves muntanyes i valls, la seva gastronomia, les persones i els animals que la poblaven.

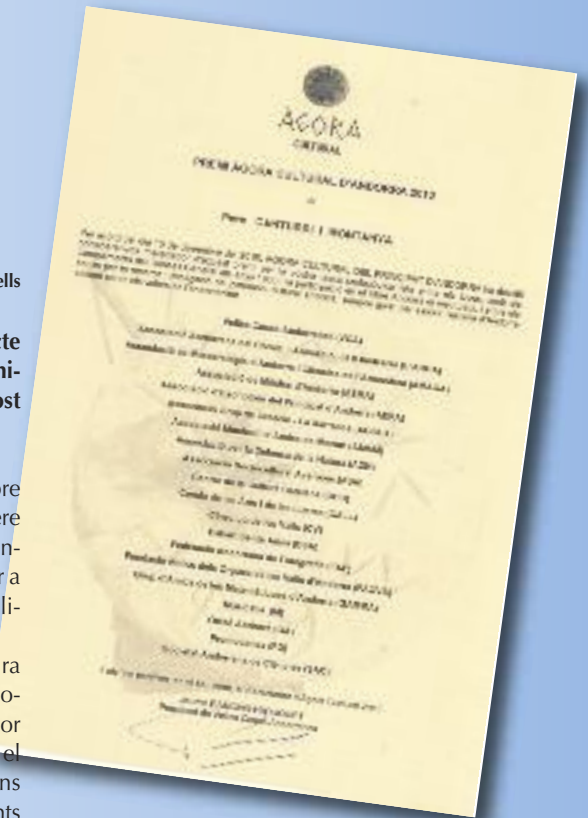
Jurament com a Ministre de Cultura

El Pere Canturri és una institució, algú que coneix tots els racons, les persones que hi viuen, les institucions que sostenen un país. Per això el llibre que em va regalar és quelcom més que un llibre. És el seu llibre, un llibre que ell en va fer vida i que, com tot ésser viu, com el riu Valira que rega Andorra, és generós i que, tot llicant i murmurejant una cançó, va donant vida.

Jurament com a Conseller del Comú d’Andorra la Vella

Descobrir Andorra de la mà d’en Pere i dels seus amics ha estat per mi una experiència inoblidable, de les que deixen petjada.

Després dels dos anys de campaments, els anys 1966 i el 1967, vaig tornar a Andorra com a rector de la Massana l’any 1994 i em vaig retrobar amb el meu amic, ara en càrrec important al servei sempre del país. Va ser un retrobament entranyable, amb els records encara vius després de tants anys. Els anys que vaig estar a Andorra la Vella, quan anava cada diumenge després de missa a portar la comunió a la seva mare, la conversa era sempre sobre el Pere, la Rosita, els fills i germans. La mare n’estava orgullosa, com tota mare, i en parlava amb els ulls brillants, plena de joia. Era una mare agraïda que sentia l’escalf dels seus fills i dels seus néts i que recordava amb enyorança les tertúlies de cal Calones, l’àguila que havien criat i uns temps passats i encara ben presents.

En Pere es mereix com ningú aquest reconeixement i jo tinc el goig de sentir-lo a prop, cantant llegendes, cantant els *Quatre muntanyencs* i tantes cançons que portava al cor. Amb quina il·lusió ens feia cantar “El gran Carlemany mon pare...” en els moments més solemnes del campament. I quantes vegades no l’he cantat, dins i fora d’Andorra, com qui porta al cor una cançó i amb la cançó, l’amor a un país estimat, acollidor, ple de bona gent i gelós del seu passat i del seu present. Gràcies, Pere, per haver-me fet conèixer i estimar Andorra, la teva i la nostra Andorra.

PREMI ÀGORA CULTURAL 2010

Seguint el camí de Verdaguera 2007

Amb J. Ramond a Velles Cases Andorranes

Visitant la Casa Plandolit amb President Pasqual Maragall

A la Rabassa d’Ordino per la benedicció del bestiar 1995

Text: Xavier Llovera

Ministre de Cultura

Homenatge a

Pere Canturri i Montanya

El primer record

De petit jo no coneixia personalment el Sr. Pere Canturri. Sabia que treballava a Ca la Vall, amb meu pare. I... el seu nom l'associava a coses velles d'Andorra.

Ves per on, qui ho havia de dir que aquell personatge que va néixer una nit de trons a la casa dels enginyers de Fhasa seria el meu cap, el meu col·lega de feina, el meu ministre. Estimat, patit, sentit, fins i tot qüestionat...

Pere Canturri, és difícil d'explicar què ha significat per a mi, tal vegada una paraula hi ajudi: imprescindible.

L'any 1973, quan tenia 14 anys, vaig pujar per primera vegada al roc d'Enclar amb uns amics..., hi havia uns quants *grandots* de l'INEM que foradaven unes tombes allà vora l'església. N'avenen treient ossos i posant-los a una bossa del *Piri*...

A la nit vaig pensar en tot el que havia vist. Tot emocionat vaig demanar als meus pares sobre el món de l'arqueologia i sobre l'experiència que havíem tingut en aquell suposat castell. A casa em van recomanar que els digués a aquells nois que ho portessin a Ca la Vall i que parlessin amb el Pere Canturri.

El dissabte següent vaig tornar a pujar amb els meus amics, disposats a fer d'autèntics arqueòlegs. Vam pujar preparats amb cartrons, fils, pinzells, paleta i escombreta, vam excavar una tomba i anàvem cosint els ossos del pobre home, o dona, en uns cartrons, seguint la disposició en què havien estat enterrats vuit o deu segles enrere.

Us podeu imaginar què va passar quan vaig arribar a casa... Ràpidament em van enviar a Ca la Vall a veure el Pere Canturri. Vaig trucar al Sisco, al Japo i al Paco i vam anar a presentar-nos al Pere amb la nostra particular exhumació. Anàvem tan segurs que havíem fet les coses ben fetes... Demanat el permís per entrar, el Pere no s'ho creia, veure aquells adolescents interessats per les coses velles, en un país on ell se sentia incomprès... No va haver-hi cap retret..., senzillament un somriure i uns consells... "i quan fem excavacions, ja us avisarem".

Era el meu primer contacte amb l'arqueologia. Qui ho havia de dir que en el futur m'hauria de dedicar a aquells afers d'ossos, ceràmiques, pedres i... d'altres coses que no interessaven gaire a la gent. Gràcies Pere! N'he gaudit molt!

Les primeres col·laboracions

Jo no vaig anar als campaments del Peret, però els va explicar tantes vegades que és com si els hagués viscut... Segur que mossèn Joan Pujol, que sí que hi va estar, en parlarà. La meva relació amb el Peret ha estat molt professional, tot i que he de reconèixer que en ocasions ha pogut ser una relació gairebé paternal.

Després dels desastres de Sant Vicenç, i d'un desafortunat programa televisiu anomenat *Misión Rescate* que véiem a la TVE, el Peret va organitzar les primeres excavacions amb alumnes de l'INEM. Anàvem al Cedre, a recuperar troços de pots i olles prehistòrics, i va ser al Cedre on vaig forjar la meva professió, de la mà del Peret.

Acabada la carrera, el Toni Ubach, que també deu ser per aquí i que en aquells moments era el primer conseller d'Educació i Cultura que va tenir el país, em va contractar per 45.000 pessetes al mes... En aquella època els llicenciats sortíem molt barats. Gràcies Toni!

Treballar amb el Pere Canturri

És difícil explicar què ha significat per mi el Pere Canturri. Polifacètic, apassionat, perseverant, curiós, autodidacte, autoritari i compassiu a la vegada, fràgil però segur de si mateix, comunicatiu però amb reserves, arriscat, precursor i conservador, a voltes fins i tot molt, però també transgressor i sempre camaleònic... Gràcies Pere!

Algú que ha començat com a mestre a Arinsal en temps difícils, després d'haver passat per la ciutat de Lleida, havent passat per gestor cultural i ministre, fins a arribar a raonador del ciutadà, ha d'haver experimentat molts canvis i s'ha hagut de posar al dia de moltes coses. Sense oblidar que ell va posar la primera pedra del patrimoni artístic d'Andorra.

D'aquell Peret que excavava al Cedre, vestit amb un mono de mecànic, al Pere Canturri vestit de Pierre Cardin..., atenent algun mandatari estranger hi ha diferències, però un únic personatge que ha sabut adaptar-se als escenaris que li han tocat viure.

Fa 45 anys que ens coneixem i hem compartit experiències de tot tipus. Vull dir que ha estat emocionant recordar els anys viscuts amb el Peret... El seu protagonisme en la meua vida professional, en la nostra història recent i sobretot en la cerca i la defensa d'una identitat pròpia, no s'ha acabat ni prescriu en una jubilació. No tinc cap dubte que el Pere Canturri continuarà sorprenent-nos amb noves històries del nostre país...

Ho estem esperant!

Llibres i articles escrits per Pere Canturri i Montanya

"Els gravats rupestres esquemàtics de les valls d'Andorra", dins: *Actas del Séptimo Congreso Internacional de Estudios Pirenaicos*. Jaca: Instituto de Estudios Pirenaicos, 1976, p. 81-90

"Sant Romà de les Bons. El monument i la seva restauració", dins: *Quaderns d'estudis andorrans*, 3, 1978, p. 5-20

L'escut d'Andorra. Andorra: Govern d'Andorra.

Patrimoni Artístic: Pere Canturri Montanya, 1978

"L'església de Sant Cerni de Nagol i les seves pintures pre-romàniques", dins: *Quaderns d'estudis andorrans*, 4, 1979, p. 5-17

Informe per a la restauració de St. Vicens d'Enclar. Andorra: Consell General. Departament de Qüestions Socials. Patrimoni Artístic, 1979

"Notes sobre la labor d'investigació, restauració i inventari del Patrimoni Artístic Nacional", dins: *Annals [1979]*. [Andorra]: Institut d'Estudis Andorrans. Centre de Barcelona, [1979], p. 19-30

Monedes trobades a Andorra usades entre els Segles XII i XIX. Andorra: Pere Canturri Montanya, 1981

"El patrimoni artístic andorrà a través del temps", dins: *Societat Andorrana de Ciències 1984*. [Andorra: Societat Andorrana de Ciències], DL 1985, p. 33-51

"Les églises romanes", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 76-81

"Les tombes autour de l'église", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 71-72

"Une fosse à offrandes", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 64

"Variété des gravures rupestres", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 50-55

"La vie a l'âge du bronze", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 41-43

CANTURRI MONTANYA, Pere; BURGUÉS MONSERRAT, Pilar i LLOVERA MASSANA, Xavier. "Les sept gisements du cèdre", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 36-41

CANTURRI MONTANYA, Pere i GUILLAINE, Jean. "Les premiers paysans", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 31-33

CANTURRI MONTANYA, Pere i GUILLAMET, Eudald. "Un four de potier decouvert", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 44-45

CANTURRI MONTANYA, Pere; GUILLAMET, Eudald i PUJOL, Climent. "Les objets en bronze de l'Oral", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 46-47

CANTURRI MONTANYA, Pere i LLOVERA MASSANA, Xavier. "Le château et l'église préromane", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 58-62

CANTURRI MONTANYA, Pere i LLOVERA MASSANA, Xavier. "Des outils de pierre aux monnaies romaines", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 65-68

CANTURRI MONTANYA, Pere i LLOVERA MASSANA, Xavier. "Une tombe néolithique en ciste", dins: *Histoire et archéologie*, 96, juillet - août 1985, p. 33-34

"Els colomers i palomeres andorrans", dins: *Butlletí del Comitè Andorrà de Ciències Històriques*, 1, 1986, p. 155-182

CANTURRI MONTANYA, Pere i LLOVERA MASSANA, Xavier. "Els inicis de la metal·lúrgia a Andorra: (bronze antic i mig: 1800-1000 a. de C.)", dins: *Butlletí del Comitè Andorrà de Ciències Històriques*, 1, 1986, p. 7-27

Arrels andorranes V. Fires i festes. Andorra: [s. n.], 1989

La consòrcia de casats d'Andorra. 2a ed. cor. i augm. Andorra la Vella: [Comú d'Andorra la Vella], 1989

El Fener. Història d'un poble desaparegut. [Andorra: Pere Canturri Montanya], 1989

Fires, mercats i encants d'Andorra. [Andorra]: Pere Canturri Montanya, DL 1989

"Sant Martí de Nagol. El monument i la seva restauració", dins: *Quaderns d'estudis andorrans*, 5, 1990, p. 9-20

Els colomers i palomeres andorrans. Andorra: Associació Velles Cases Andorranes, 1991

"Tradiciones y costumbres", dins: *Catalònia cultura*, 25, septiembre 1991, p. 25-27

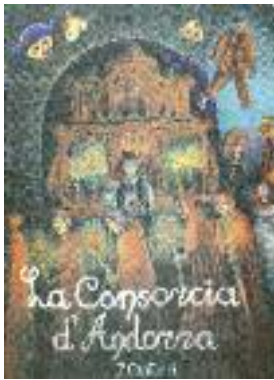
"Traditions et coutumes", dins: *Catalònia culture*, 25, septembre 1991, p. 25-27

CANTURRI MONTANYA, Pere; VIÑAS FARRÉ, Ramon i MATAMALES ISCLA, Ramon. *La moneda a Andorra*. Andorra: Banc Agrícola i Comercial d'Andorra, 1991

Gravats i dibuixos de Pere Canturri

La Consòrcia d'Andorra

El misteri dels anells

Els Colomers I

La cuina de casa meva

La font de l'Encantada

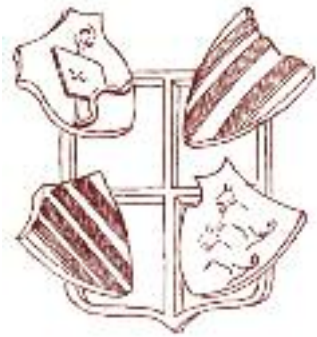
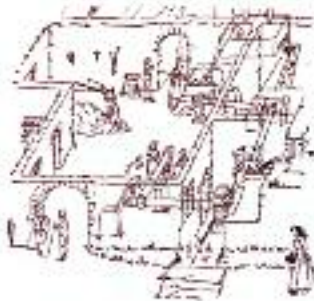
Andorra el meu país

Caricatura de Pere Canturri per Sergi Mas

"Els noms de casa. Elements per a l'estudi de la història de les famílies andorranes", dins: *I Congrés d'Història de la Família als Pirineus. Andorra la Vella, 10 i 11 de maig de 1992. Actes*. Andorra: Centre de Trobada de les Cultures Pirinenques: Comunitat de Treball dels Pirineus, 1992. p. 127-132

Sants de la nostra devoció a Andorra. [Andorra]: Associació Velles Cases Andorranes, [1993]

Els noms de casa andorrans. Andorra: Associació Velles Cases Andorranes, 1994

"Andorra en el *Costumari català* de Joan Amades", dins: *Andorra i la catalanitat*. [Andorra]: Societat Andorrana de Ciències, 1995. p. 33-39

El misteri de les anelles i argolles d'Andorra. Andorra: Associació Velles Cases Andorranes, 1995

La dama blanca. Andorra: Centre de la Cultura Catalana, 1996

"Història i llegenda del Manual Digest", dins: *Manual Digest. 250è aniversari*. Andorra: Govern. Ministeri de Turisme i Cultura, 1998. p. [79-88]

"Les pintures murals de l'exterior del campanar de Santa Coloma d'Andorra", dins: *Miscel·lània en homenatge a Joan Ainaud de Lasarte I*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya: Institut d'Estudis Catalans: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998. p. 171-174

"Els gravats de les Valls d'Andorra", dins: *Grafitis. 6000 anys de llenguatge marginal*. Andorra: Govern. Ministeri de Turisme i Cultura: Fundació Caixa de Sabadell, 1999. p. 51-62

"L'arquitecte Cèsar Martinelli i Andorra", dins: *Ex-libris Casa Bauró. Fuls de bibliografia*, 3, 2000. p. 14-20

"El patrimoni artístic fora d'Andorra. Un conjunt d'obres d'art sortides del país", dins: *Ex-libris Casa Bauró. Fuls de bibliografia*, 4, 2001. p. 22-31

"Història i llegenda d'Andorra dins el poema 'Canigó' de Verdaguer", dins: *Verdaguer pels camins d'Andorra (1883). Centenari de la mort de Jacint Verdaguer (1902-2002)*. Andorra: Centre de la Cultura Catalana, 2002. p. 75-92

"L'art a Andorra", dins: *Primeres Jornades sobre el Principat d'Andorra al Centre d'Estudis Catalans Paris-La Sorbonne. 5-6-XII-2002*. [París: Govern d'Andorra]. Ambaixada d'Andorra a França, [2003]. p. [56-64]

"Els gravats prehistòrics de les valls d'Andorra", dins: *Actes del I Congrés Internacional del Gravats Rupestres i Murals. Homenatge a Lluís Díez-Coronel*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, 2003. p. 619-629

"Records de l'Hotel Mirador", dins: *Ex-libris Casa Bauró. Fuls de bibliografia*, 6, 2003. p. 20-28

"Le roman des vallées", dins: *Télérama*, 208, mars 2003. p. 6-10

"Usos i costums d'Andorra", dins: *Una història d'Andorra, temàtica*. [Andorra]: Societat Andorrana de Ciències, 2003. p. 209-216

"Joaquim Mir a Andorra", dins: *Ex-libris Casa Bauró. Fuls de bibliografia*, 7, 2004. p. 12-21

"Del raonador del ciutadà a l'ombudsman. Història i funcions", dins: *La Justícia, avui, a Andorra-Onzenes Jornades de la Societat Andorrana de Ciències*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2006. p. 87-92

"Les Festes Majors i els seus programes", dins: *Ex-libris Casa Bauró. Fuls de bibliografia*, 10, 2007. p. 3-11

"Notes sobre el comerç a Andorra dels anys 30 als 50 del segle XX", dins: *El futur del comerç a Andorra, cap a on va?*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2007. p. 45-51

"Arnalsu o Aryalsu, un personatge dels frescos romànics de la Cortinada", dins: *Quaderns d'estudis andorrans*, 8, 2008. p. 169-174

"L'associacionisme històric", dins: *Andorra i el seu capital social. 20a Diada Andorrana XXXIX*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2008. p. 81-86

"La delinqüència i la reinserció social", dins: *Andorra i el seu capital social. 20a Diada Andorrana XXXIX. Universitat Catalana d'Estiu. 18 d'agost del 2007, Prada de Conflent*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2008. p. 73-80

"Les pintures romàniques de Sant Martí de la Cortinada", dins: *Quaderns d'estudis andorrans*, 8, 2008. p. 161-167

"Tarda de toros", dins: *Ex-libris Casa Bauró. Fuls de bibliografia*, 11, 2008. p. 3-7

Pere Canturri, el mestre historiador

Text: Antoni Pol i Solé

Quan es produeix l'aliança de la vocació pedagògica i educativa amb la vocació històrica i ambdues es troben acompanyades per la constància, el resultat esdevé magnífic. Sobretot quan s'hi afegeixen la fermesa i la lleialtat als propòsits.

En Pere Canturri i Montanya és una peça important més que s'ha sumat decididament i conscientment a la construcció de l'estructura cultural que ha estat, és i vol ser l'andorranitat.

Nascut el 28 d'abril del 1935 a Fhasa, Encamp, i batejat a Escaldes, fill de Pere Canturri i Tomàs de cal Germà de Sant Julià de Lòria i de Maria Montanya i Bernaus de cal Calones d'Andorra la Vella, era el primer dels quatre germans, al qual seguien el Josep, el Joan i el Miquel Àngel. Els seus padrins paternals eren en Pere Canturri, tractant de mules, i Maria Tomàs. Els seus padrins materns eren en Miquel Montanya (carnisser) i Dolores Bernaus.

En la seva infància va resseguir diverses parròquies.

A Fhasa la mare feia de secretària del Sr. Würth i el pare hi feia de comptable. Vivien a la casa de l'altre costat del riu amb els Llop, els Castell i els Bellera.

Després de viure uns anys a Fhasa es varen traslladar a un pis d'Escaldes, vora la carretera general, a ca la Felícia, prop del bar Burgos, on hi varen estar uns dos anys. Després varen passar cap a Sant Julià, a l'edifici del Coto Club, vora l'hotel Pol on hi van passar uns sis anys.

Alguns estius els passà al Pas de la Casa, al refugi Calones de la família de la mare.

Als 14 o 15 anys va crear amb uns amics el Club dels Isards d'Andorra. Va estudiar magisteri a Lleida, on va obtenir el títol de mestre el 1956 i on va conèixer la que seria la seva dona, Rosita Campos i Abella, amb qui es va casar el 1960 i amb qui ha tingut dos fills, el Pere i el Miquel. Va exercir de mestre a Arinsal entre 1956 i el 1959, contractat primer pel quart d'Arinsal i després per l'Estat espanyol.

El 1959 va entrar a l'administració pública del Consell General com a comptable.

L'any 1960 va descobrir el primer jaciment prehistòric d'Andorra, a la Balma de la Margineda, i va crear els Serveis d'Arqueologia del Consell General, dels quals va ser el director.

De 1960 a 1963 va ser el secretari de la Junta de Cultura i del 1963 al 1977, secretari del departament de Qüestions Socials.

Entre 1960 i 1970 dirigí la construcció dels estands d'Andorra a Barcelona, Múrcia, Sevilla, Bordeus i Perpinyà, així com la reconstrucció del molí de Consuegra, a La Mancha.

El 1962 i a instàncies del síndic Julià Reig es va fer càrrec de tirar endavant els campaments del MI Consell General, seguint la filosofia del moviment escolta, dels Minyons de Montanya, els Boy Scouts i els Eclaireurs de França. Varen ser els primers campaments mixtos i es van fer

el primer i segon any a l'Aldosa amb 50-60 nois i noies. En aquesta primera edició els van anar a veure uns escoltes belgues i aquests varen gestionar que poguessin entrar a l'escoltisme mundial al cap d'un any i després de fer la promesa dels Boy Scouts davant d'uns senyors vinguts d'Escòcia.

El tercer any es varen fer a Engolasters, després també a Ordino i Arinsal, on es van acabar el 1972 amb uns 150 nois i noies, deu anys després d'iniciar-se.

Fins a l'any 1975 va fer diversos cursos d'història per la UNED.

Entre 1977 i 1985 va treballar pel Patrimoni Artístic Nacional fent recerca sobre la prehistòria i l'edat mitjana d'Andorra.

Ha participat en el descobriment dels gravats prehistòrics de la Roca de les Bruixes de Prats (1962), del Solà del Pui a la Massana (1963) i dels de Montalari (1966), de les pintures romàniques de la Cortinada (1968) i Nagol (1981) i ha dirigit la restauració dels monuments de Sant Andreu del Prat del Campanar d'Arinsal (1971-2) de Sant Cerni de Nagol (1977-8), Sant Romà de les Bons (1978-9), Sant Vicenç d'Enclar (1979-82), Sant Martí de Nagol (1981-3), la Casa d'Areny-Plandolit (d'on va ser director del museu, 1985-94), i de la farga Rossell i els meners de Ransol (1997).

Va publicar els llibres *La consòrcia d'Andorra la Vella (1977-1989)*, *Monedes trobades a Andorra, usades entre els segles XII i XIX (1981)*, *El Fener, història d'un poble desaparegut (1989)*, *Fires, mercats i encants d'Andorra (1989)*, *Els palomers i palomeres (1991)*, *Sants de la nostra devoció (1993)*, *Els noms de casa (1994)*, *El misteri de les anelles i argolles (1995)*...

D'entre els llibres amb altres autors destaquen *Andorra, el meu país*, on va participar en la redacció inicial dels textos amb A. Aristot, A. Puigoriol i J. M. Bruguera, dels quals va fer la correcció final A. Puigoriol (1963) i *La moneda a Andorra (1991)*.

Ha realitzat il·lustracions en els llibres *Andorra, el meu país (1963)*, *La cuina de casa meva (1985)* i *La font de l'encantada (1993)*.

Ha publicat, entre d'altres, els articles "Els gravats rupestres andorrans" a *l'International Newsletter on Rock Art INORA (1963)*, "Els gravats rupestres esquemàtics de les Valls d'Andorra" al VII Congrés Internacional de Estudios Pirenaicos de Jaca (1974), "Els gravats prehistòrics de les Valls d'Andorra" al I Congrés internacional de gravats rupestres i minerals de l'Institut d'Estudis Ilerdencs el 1992, "Els gravats de les Valls d'Andorra" a *GRAFITIS, 6.000 anys de llenguatge marginal (1999)*.

Així com articles als *Quaderns d'Estudis Andorrans (1978, 1979, 1980, 2008)*, al *Butlletí del Comitè de Ciències Històriques (1986)*, als *Fuls de bibliografia (2000, 2001, 2003, 2004, 2007, 2008)* i als *Papers de Recerca Històrica (2009)*.

Ha pronunciat conferències per a la Societat Andorrana de Ciències, l'Institut d'Estudis Andorrans, l'Institut des Hautes Etudes de Bèlgica, el Centre d'Estudis Catalans de la Sorbona, l'Institut d'Estudis Catalans, el Centre de la Cultura Catalana i Velles Cases Andorranes, entre d'altres.

És membre de l'Académie du Languedoc (1983) i ha estat membre de la Comissió Nacional Andorrana de la Unesco, del consell assessor del Patrimoni Cultural d'Andorra, del patronat de la Fundació Caixabank, soci d'honor del Centre de la Cultura Catalana i premi Àgora Cultural del Principat d'Andorra (2010).

En el seu viatge personal a Itàlia també ha escoltat cants de sirena polítics i ha estat conseller del comú d'Andorra la Vella (1980-8), ministre d'Afers Socials i Cultura del Govern (1994-97) i ministre de Cultura (1997-98) i finalment raonador del ciutadà (2004-11).

Pere Canturri és el mestre historiador que ha

sabut mantenir al llarg del seu temps vital, amb fermesa, la seva vocació pedagògica, primer amb els infants a l'escola, després amb els joves als campaments i finalment amb els adults, donant a conèixer la història i valoritzant el patrimoni cultural als seus conciutadans, des dels aspectes més simples fins als més elevats en un afany de fer-nos conscients de la importància de tot el que fem, puguem fer o deixem de fer, per a les generacions que ens seguiran. La seva síntesi, és a dir la història, la petita història individual i col·lectiva de la nostra societat actual, és el cordó que teixim entre tots i ens uneix al passat, però especialment al futur.

En Pere Canturri, nascut molt a prop d'Escaldes, vila de teixidors i seu de la confraria de paraires i teixidors de les Valls d'Andorra des del 1604, és un nat teixidor cultural que a través del fil de la història ha sabut filar, emborrar, perxar, cardar, amolar, baixar, teixir i adobar el teixit que es diu Andorra.

Text: Antoni Ubach i Mortés

Agraïment a Pere Canturri i Montanya

Quan l'any 1966 torno a Andorra, el Pere Canturri va ser un dels personatges clau per realitzar el meu retornament amb el nostre país: Andorra.

El projecte del sistema de protecció social que va engegar la sindicatura de Julià Reig i Pepito Baró estava sota la tutela de la Junta de Qüestions Socials, presidida pel nostre mentor, el Mestre de l'Orelleta, i el Pere Canturri era el secretari de la junta.

Durant els primers mesos de la meua estada a Andorra, estava hostatjat a l'hostal Calones, de tal manera que molts vespres d'hivern sopàvem tota la família Canturri i els dos clients que érem el Lluís del Pollet i jo.

Haig de confessar que la meua passió per la història d'Andorra la dec al mestratge del Pere Canturri, que m'explicava tots els processos que vàrem iniciar al començament dels anys seixanta de descobriment i excavació dels diversos jaciments prehistòrics i medievals i sobretot de la restauració de les capelles romàniques.

A partir del mes de juliol 1966, sota l'autoritat del senyor Moitrier, primer vàrem fer el cens de tota la població d'Andorra anant parròquia per parròquia i casa per casa i després ens vàrem posar a redactar els projectes de texts de la Llei de la seguretat social andorrana.

Per aquestes dues tasques, l'ajuda del Pere Canturri, com la de l'Elidà Amigò, de la Lupe Laborda i la del Marc Vila van ser essencials.

L'estudi de les consòrcies, germandats i mútues que a partir del segle XVIII es van desenvolupar a Andorra, l'anàlisi de les iguals que els comuns tenien amb els metges i de la norma que obligava les empreses a assegurar els seus treballadors

contra el risc de l'accident de treball ens va permetre elaborar un projecte de llei al màxim de propera possible a la realitat andorrana.

En aquest mateix moment es va construir la clínica Meritxell, i el Pere Canturri va ser l'encarregat de posar-la en marxa.

Podem afirmar que aquesta mitja dècada que va del 1966 al 1971 va establir les bases sobre les quals s'ha pogut desenvolupar l'Andorra actual, amb l'organització del MI Consell General amb les juntes (pla Bedaux), l'inici de l'STA, de la CASS, de la clínica Meritxell, la política de recuperació i restauració del patrimoni nacional, el decret del MI Consell General sobre la regulació de la immigració i del treball.

Un segle després de la Nova Reforma de 1866, aquesta mitja dècada va obrir el camí del progrés econòmic i social de l'Andorra d'avui. Una foto significativa d'aquesta època, a la primavera del 1968, Pere Canturri descobreix a l'església de Sant Martí de la Cortinada un fresc darrere una paret, en la qual havia fet un forat de petita dimensió.

El mes de maig 1968 anem a buscar Marcel Durliat a Tolosa per confirmar la importància de la treballa. L'emoció meravellada de Marcel Durliat quan va veure el personatge sobre el tamboret de tres potes va segellar la grandesa del fresc trobat pel Pere Canturri.

Pere, desitjo que amb la teua esposa Rosita, els teus fills, Pere i Miquel, i els teus néts, Ot i Andrea, ens ajudis a continuar a construir aquesta Mútua per l'Harmonia i la Unió que va existir a Sant Julià a final del segle XIX.

Per tot el que has fet per Andorra i per a tots nosaltres, moltes gràcies.

"El sentit de la independència", dins: *L'andorranitat. 21a Diada Andorrana XL Universitat Catalana d'Estiu. 23 d'agost del 2008, Prada de Conflent*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2009. p. 65-70

"La consòrcia de casats d'Andorra la Vella i Santa Coloma", dins: *Ex-libris Casa Bauró. Fulls de bibliografia, 12, 2009*, p. 14-18

"El sentit de la independència" [en línia], dins: *L'andorranitat. 21a Diada Andorrana XL Universitat Catalana d'Estiu. 23 d'agost del 2008, Prada de Conflent*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2009 <<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000094/00000004.pdf>> [consulta: febrer 2011]

"Singularitats del romànic andorrà", dins: *Papers de recerca històrica, 6*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2009. p. 119-127

Font: Biblioteca Nacional

Tenia 4 anys

En una professó

Campaments del MICG a l'Aldosa

Campaments del MICG

Excavacions a Sant Vicenç d'Enclar anys 80

Amb la Sra. Anemone Giscard d'Estaing a Sant Martí de la Cortinada

Al despatx del Patrimoni Artístic Nacional

Celebració del Dia mundial de la poesia

Església de Santa Eulàlia, 21 de març del 2011

Organitza: Biblioteca comunal, departament de Cultura, del comú d'Encamp

Autores escollides per Alfons Codina i Pujol, cap de la biblioteca comunal d'Encamp.

Text: **Alfons Codina i Pujol**

Tres poetesses

El passat 21 de març tingué lloc a l'església de Santa Eulàlia d'Encamp el recital de poesia organitzat per la Biblioteca Comunal d'Encamp. Intervingueren tres veus femenines, Ester Fenoll, Teresa Colom i Josefina Obiols, que van omplir de versos la vetllada, cadascuna amb el seu estil, primer uns versos intimistes i personals, seguits d'uns versos que deixats anar suaument amaguen grans veritats i profundes reflexions, acabant amb uns poemes més de fe, alguns d'ells dedicats a Andorra i dins d'unes formes i temàtiques més tradicionals. Totes aquestes poetes andorranes tenen llibres publicats que estan presents a les biblioteques del país i que recomanem llegir i si podeu, també anar a escoltar-les.

D'esquerra a dreta Alfons Codina, Ester Fenoll, Josefina Obiols i Teresa Colom

Josefina Obiols i
Teresa Colom

Teresa Colom

Economista de formació i, durant un temps, de professió, va decidir deixar-ho tot per la poesia i això que, en aquest món, es va iniciar de manera anecdòtica. Va guanyar el premi que atorga la biblioteca pública i, el mateix any, un accèssit a la Nit literària. Així va néixer el seu primer llibre, *Com mesos de juny*. Va ser aleshores quan va tenir clar que necessitava dedicar tot el seu temps a la poesia. Teresa Colom escriu sobre la quotidianitat i l'existència humana, temes que han fet que el seu darrer treball, *Elegies del final conegut*, tingui molt de filosòfic. El seu quart llibre, *On tot és vidre*, l'ha portat a embarcar-se en projectes teatrals que han vist la llum recentment a Andorra amb l'espectacle *32 vidres*. Però escriure és la seva vida i fa poc que s'ha traslladat a Barcelona, on pot estar més a prop dels cercles literaris, on s'ha començat a introduir poc a poc i amb molt d'esforç.

Les cases no són parets i una porta,
les cases són una porta amb clau i parets opaques
– i finestres també, però tan sols finestres –
perquè si les cases fossin de vidre acabaríem en un racó,
implorant parets, aixafats pel vertigen d'una casa
encarada a la immensitat de les estrelles.

Al cel i a l'horitzó ens dirigim
però ens cal tancar la finestra i posar en un gerro les flors.
I mirar-les; concretes, nostres,
sense que el seu món ens torni la pregunta.
On tot és vidre (Pagès, 2009)

Un lleó sembla un lleó.
Una aranya sembla una aranya.
Però des del darrere dels ulls d'un home et pot estar mirant qualsevol.

M'han dit paraules
que se m'han cargolat al coll i m'han serpentejat entre els cabells.
Sovint he semblat més feliç que no era.
Els somriures atrauen el verí de les serps.
On tot és vidre (Pagès, 2009)

Setembre

Jo et diria tantes coses
si em volguessis escoltar.
Perquè tu, m'has donat la vida,
m'has retornat l'alegria
i la dolça companyia
d'un infant per somiar.

Has fet que en eixa vida,
en els pàmpols de la vinya
s'adormissin els records,
amb la dolça confitura
d'una confiança pura
d'unes mans, plenes d'amor.

La il·lusió he trobat
vora la fruita amagada
per la fulla cargolada
que cobreix el préssec groc.

Amb la poma neulida,
arrugada i corgelada
sobre la terra de foc.

Sota les branques trencades
de les pruneres torçades
cobertes de llàgrimes
com bombolletes d'or,

m'has trobat tota encongida
menjant la fruita madura
com si fós un lladregot.

I després m'has vist florir
endinsant-me en la vida,
sempre plena de turments,
sempre plena de follia.

Follia per estimar
sense girar la vista enrera
ni parar-me a pensar.

Follia per aconseguir
que la terra fós tan viva,
que no em deixés morir.

Sobre la terra arrupida
vull ser encara més petita
que una cuca de llum,
i brillar per tu,
esmaperduda,
respirant el teu perfum.

Setembre, ara ja sé
que ets l'amant més fidel
que m'espera i em gronxa.

En els moments difícils
en tu em puc refugiar.
I tu .....
calles i escoltes ...
i em deixes plorar.

(11 de setembre de 1989)
Josefina Obiols

Josefina Obiols

Treballa al servei de Tràmits del comú de Sant Julià de Lòria. És autora de dos llibres, *Poemes* i *Pensaments*, que no es poden considerar unitaris, sinó enormes contenidors de poemes, escrits al llarg de quasi tres dècades. Obiols ens mostra el tipus de poesia que es conreava a casa nostra durant els últims anys de la dècada dels seixanta del segle XX. Va rebre els premis Englantina d'Or, el 1972, i Viola d'Argent, el 1975, als Jocs Florals juvenils que organitza el Cercle de les Arts i de les Lletres.

Ester Fenoll

Dedica la seva vida professional a la gerència d'una fundació tutelar. Participa activament en la vida social i cultural del seu país, i participa de manera freqüent en els mitjans de comunicació. Ha rebut el 1r premi del Concurs de poesia Miquel Martí i Pol, atorgat pel MI Govern del Principat d'Andorra (2003); el 1r premi de la 28a edició dels Grandalla de poesia, dotat per la Fundació La Caixa (Caixa-bank, 2005) amb l'obra *Esmorzar perfecte*, i ha participat en el tercer recull de *La catalana de lletres 2005 / Catalunya cultura* (Edicions Cossetània, 2005), i en l'obra conjunta artística i poètica *Ceci n'est pas une cremallera* (2010). El seu darrer poemari, publicat el 2008, porta per títol *Anticipant octubre*.

Poemes Ester Fenoll

Del llibre *Ceci n'est pas une cremallera* (2010)

Judit Gaset per Ester Fenoll

Prefereixo
tot el que no té mesura,
les paraules amb gust de cafè
apropriar-me del luxe d'un poema,
esclatar immòbil i silenciosa,
l'espera eterna de la roca,
l'amor i el seu procés,
aconseguir la fulla
abans que toqui el terra;
poder banyar-me a l'aigua
que guarda el teu secret
i alliberar amb tu
la fada que plora,
a la torre de la serp.

Del llibre *Anticipant octubre* (2008)

Un dia
no sabré
el que està passant enlloc
ni cap absència
m'haurà pertanyut mai.
Bordejaré diligent
cada escrúpol,
cobejant el teu amor.
Intencionadament prendré
tot el que queda
dins d'aquests conjunts
de sentiments prohibits
quan el teu cos
s'atansa i tu
encara no hi ets.

Del llibre *Esmorzar perfecte* (2005)

Per dormir
he triat els espais
entre els nostres
insomnis,
que pengen
dels fils de la llum
en paratges,
massa
desèrtics.
Per si algun dia
falto,
et deixo
uns petons plantats.

“Un altre punt de vista”

Exposició de fotografies de Miquel Mercè, arquitecte
A la seu del Col·legi Oficial d'Arquitectes d'Andorra
(del 25 de maig al 25 d'agost de 2011)

Text: Miquel Mercè i Rodríguez
Escaldes-Engordany
15 de juny de 2011

Text: Antoni Pol i Solé

Una forta inquietud per realitzar una arquitectura amb bases conceptuals i artístiques, carregada de valors i sensacions, em va portar fins a Olot per realitzar una intensa experiència amb RCR Arquitectes. Una vivència que va canviar el mitjà d'entendre l'arquitectura, de sentir-la, de manera molt més profunda, artística i sobretot molt més sensible. Aquest canvi ha influït sobre la meua manera d'entendre la fotografia, aportant una altra mirada: *un altre punt de vista*...

Així es titula aquesta mostra de fotografies que recull diferents mirades, com a mitjà de treballar, d'expressar aquesta sensibilitat arquitectural pròpia i personal. Diferents valors acompanyen ja sigui per contrast o mimetisme les dues disciplines, arquitectura i fotografia, fent d'aquestes imatges un mitjà de representar de manera abstracta aquest procés creatiu.

En l'arquitectura, per la seva complexitat, tot demana molt de treball, dedicació i temps. Normalment un projecte es culmina després de diversos mesos, anys de treball. Situació, entorn, clients, normativa, estructura..., diversitat que fa que cada projecte sigui únic, com ho és el seu concepte, la seva solució, d'aquí la seva complexitat.

En el món de la fotografia, pel fet de justament *congelar* un moment, un instant (moltes vegades parlem d'*instantànies*). La mesura de temps estàndard és el segon, veure la fracció de segon. És aquest contrast en l'escala del temps un factor clau en la pràctica de les dues disciplines, però no és l'únic.

Un altre aspecte molt interessant entre arquitectura i fotografia és la representació. D'una banda, en arquitectura es generen dibuixos bidimensionals que representen un objecte tridimensional, un volum. L'arquitecte genera plànols, com ara plantes, seccions, alçats..., que defineixen, que representen aquesta volumetria i forma complexes.

En la fotografia, en canvi, el resultat és totalment el contrari: una foto és una representació bidimensional d'una realitat, un univers tridimensional. Aquesta dualitat m'ajuda a entendre la fotografia com una superfície, per això la particular manera de penjar les fotografies, com si d'un pla levitant es tractés: es vol emfatitzar el fet que aquesta superfície és plana i llisa, on s'ha volgut immortalitzar la realitat amb una mirada diferent, especial, sensible. I és que aquesta mirada, aquest punt de vista és comú a les dues disciplines.

En efecte, m'agrada entendre i treballar l'arquitectura inspirant-me d'altres disciplines artístiques, treballant una base abstracta, conceptual i poètica, per crear i generar una arquitectura amb valors, rigor, personalitat i sobretot sensible. Una arquitectura que s'ha d'anar descobrint, treballant, definint per ser un dia concreta, construïda i sobretot real.

Arquitectura: un camí que comença amb l'abstracte per arribar al concret.

En la fotografia, en canvi, el que es pretén és representar aquesta mirada, aprofitant la immediatesa per recórrer aquest camí, aquesta filosofia, en l'altre sentit: partint d'un univers comú a tots, intenta amb aquest *altre punt de vista*, més que capturar o representar, transformar amb una mirada més poètica, conceptual i màgica una realitat.

Fotografia: un camí que comença amb el real per arribar al sensible.

Cada fotografia s'entén com única, com si d'un projecte es tractés, on il·luminació, atmosfera, ambient, situació, climatologia, concepte són irrepitibles. Tot i que totes segueixen un mateix llenguatge, una mateixa doctrina.

En definitiva, aquesta petita mostra de fotografies *Un altre punt de vista* el que vol és transmetre una mirada personal d'entendre l'arquitectura, més profunda, més màgica, més sensible.

Ja ho deia Bruno Zevi en *Saber veure l'arquitectura*, amb un cert ordre i intel·ligència i en reclamar de l'arquitectura la seva essència espacial.

L'arquitectura entesa com el món físic, de les línies, de les formes, dels volums, dels paisatges i a qualsevol escala, micro, normal o macro. Ja sigui en el que és, en el detall, com en la representació o com en la insinuació. Però sempre contenint espai.

I aquest altre punt de vista es fa des de diferents mirades, i a través del mitjà fotogràfic, com no podia ser altrament avui.

Valors i sensacions lligats a conceptes expressats artísticament. Emoció i sensibilitat conjugades. Arquitectura i fotografia aparellades i contrastades. Complexitat i simplicitat, la durada en el temps i la instantaneïtat, la transformació al llarg del temps i la fixació del temps, en un cas el procés des de l'abstracció a allò cercat que és la realitat i en l'altre al revés, d'allò concret i real cap a l'abstracció. I el fotògraf, i allora l'arquitecte, substitueix l'abstracte pel sensible, per allò poètic, per allò emotiu en reconèixer-se artista. “En definitiva, el que vol és transmetre una mirada personal d'entendre l'arquitectura més profunda, més màgica, més sensible.”

El carrer que es projecta en una línia de llum en contrast amb el cel, entre edificis, a Venècia; l'interior íntim del bany que es barreja amb l'exterior reflectit perdent-se'n la noció, a Olot; el cel real traspassat al cel reflectit, a Carnota; el paisatge natural trencat pel miratge, a Lleida; la projecció abstracta de la pluja al terra, a Berlín; un mar de cel confrontat al mar natural, a Aigües Santes; l'abstracció elegant de la textura d'un material banal, a Basilea; la lleugeresa de l'espai obert dins la densitat del bosc, a Olot; el monument fantasma transposat a un altre entorn, a París; la natura urbana sense la ciutat, a la rambla de Catalunya; el vaixell, el cel i el mar en continuïtat, a Punta Negra; el paisatge ratllat, a la vall de Bianya, i la muntanya plana, a Saint Moritz, ens ho mostren.

Tretze acurades instantànies fotogràfiques en les quals “cada fotografia s'entén com única, com si d'un projecte es tractés, on il·luminació, atmosfera, ambient, situació, climatologia, concepte són irrepitibles”.

Tretze diferents mirades, des d'un altre punt de vista, en que l'artista Miquel Mercè, arquitecte i fotògraf, ens permet compartir la seva sensibilitat, fixada entre el 2007 i el 2011.

Aprofitem l'ocasió d'emocionar-nos amb elles a la seu del Col·legi Oficial d'Arquitectura d'Andorra, al carrer Dr. Mitjavila 5 d'Andorra la Vella, fins al 25 d'agost.

L'obra i el discurs que l'acompanya són excel·lents.

2 violins i l'orgue, en memòria de Mozart a la Massana

Text i foto: **Teresa Ventura**
Membre de l'AMAM

Pere i Guillem Fiñana i Garrallà

Els Amics de Mozart aquest any hem tingut l'oportunitat de redescobrir la bona sintonia entre el violí i l'orgue. Orgue que la família Tadora de la Massana va oferir al seu dia a la parròquia. I donació que constitueix un preuat tresor musical i artístic que uneix en un sol art la composició i la interpretació, alhora que genera quelcom més que música i sonoritat.

El concert realitzat el dia 5 de desembre, i que es va iniciar amb el *Preludi i fuga en sol menor* de Johannes Brahms (1833-1897), va tenir una encertada programació i la novetat de la participació de dos joves estudiants de violí, que van interpretar l'ària de la *Suite orquestral núm. 3 en re major* (BWV 1068) de Johann Sebastian Bach (1685-1750), acompanyats per l'organista titular de la parròquia de la Massana. Un acte celebrat en memòria de Mozart i que es va celebrar al migdia després de la missa de les 12 h, tal com s'havia organitzat l'any anterior. Aquest any, a més a més, coincidint dia per dia amb el 219è aniversari de la mort d'Amadeus Mozart, ocorreguda el dia 5 de desembre de l'any 1791. D'altra banda, el concert dedicat al gran compositor ha estat com un fermall d'or al cicle de tardor que es va cloure el dia abans. I els dos violinistes, els germans Pere i Guillem Fiñana i Garrallà, van demostrar un nivell més que envejable en la seva interpretació de l'ària de la

Suite orquestral de J. S. Bach. Sense oblidar que mossèn Jordi Miquel Benavent és un organista experimentat que va ser deixeble de la prestigiosa organista Montserrat Torrent, catedràtica, que també havia participat en les primeres edicions del cicle patrocinat per la Fundació Crèdit Andorrà i el comú.

Tanmateix Mn. Jordi Miquel, en el concert d'orgue de l'any passat, ens va mostrar la seva capacitat interpretativa amb la *Toccatà* de J. S. Bach, que aquest any va afegir com a bis per clausurar l'acte en homenatge a Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791).

A continuació vàrem poder escoltar la *Sonata núm. 15 en mode dòric* del compositor català Pare Antoni Soler (1729-1783), un músic important contemporani de Mozart, que va compondre més de 400 obres, entre les quals es troben les *Sis sonates per a violí, viola, violoncel i orgue o clavecí*, a part de nombroses obres vocals de gèneres i estils diferents, gran quantitat de motets, respons, lamentacions i himnes

així com un selecte repertori de nadesales. El compositor Antoni Soler és també autor d'un tractat de teoria musical que, sota el nom de *Clau de la modulació...*, va constituir una gran aportació per a l'estudi de la composició musical del segle XVIII.

Finalment cal dir que el *Preludi i fuga en sol menor* de Johannes Brahms va ser certament un bon preludi que ens va apropar a Bach i la *Suite BWV 1068*, que com hem dit abans, els dos violins van interpretar sàviament coincidents i acompanyats de l'orgue, assolint l'íntima musicalitat que l'església ofereix, especialment quan els intèrprets en són dignes mereixedors. I en el concert del diumenge esmentat, tots tres intèrprets ho van merèixer i van assolir l'èxit d'una bona interpretació a la seva parròquia, on ja havien participat recentment, en la festivitat dels patrons, sant Iscle i santa Victòria, a la mateixa església de la Massana.

L'Associació homònima de Catalunya va fer la seva missa exequial en memòria de Mozart el dissabte dia 11 a les 20.30 a l'església de Santa Maria de Gràcia, amb la participació del Cor de la Capella de Música de l'Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona. L'entrada com és habitual era gratuïta.

La Llegenda Àurea

Text: **Teresa Ventura**
Membre de l'AEPA

Segons conta la llegenda, Sant Jordi va néixer al segle III a la Capadòcia (Turquia). Va ser un militar romà que va servir a les ordres de l'emperador Dioclecià, que durant més de 21 anys va governar Roma (284 – 301). (Final del segle III i inicis del segle IV).

Va ser quan el cavaller Jordi es va negar a executar un edicte, pel qual s'obligava a perseguir els cristians, que el noble militar va ser condemnat al martiri i va morir decapitat.

La història del llegendari cavaller Sant Jordi va anar evolucionant fins al punt que sis segles més tard es va transformar en la gesta de Sant Jordi i el drac que tots coneixem però amb el nom de *Llegenda àurea* (segle IX).

La *Llegenda àurea* va ser recollida i publicada quatre segles més tard per l'arquebisbe de Gènova Jacopo da Varazze (1230-1298). El destacat escriptor i hagiògraf Da Varazze va incloure la llegenda de Sant Jordi al seu llibre *Legenda sanctorum*, datat l'any 1264, encara que el seu text situava l'acció en un altre indret, prop de Líbia. El seu llibre, però, seria reconegut arreu com a *Llegenda àurea*.

L'obra va gaudir d'un alt prestigi i va tenir una gran influència en la literatura prosaica i poètica de tots els països del seu entorn.

D'aquests textos escrits per l'arquebisbe Da Varazze, a mitjan segle XVI ja se n'havien publicat 74 edicions llatines, tres traduccions a l'anglès, cinc

Il·lustració :
Sant Jordi, extret del tríptic
pintat l'any 1459-60 per Jaume
Huguet (1412-1492).
(L'original es troba al MNAC).

al francès, vuit més a l'italià i unes catorze a l'alemany. Posteriorment, al segle XIX, Jacopo da Varazze va ser beatificat pel Sant Pare Pius VII (1740 – 1823).

A Catalunya, hom situa la llegenda del drac a Montblanc (Conca de Barberà), on causava estralls entre la població i també als ramats. Segons la tradició popular, per contenar-lo, el poble sacrificava una persona escollida per sorteig. Un dia el destí va assenyalar la filla del rei. Vet aquí que va aparèixer un cavaller amb una argentada armadura i aleshores el valent cavaller va enfrontar-s'hi i va matar el temut drac. La narració diu que, de la sang vessada, en va néixer un roser de flors vermelles.

La mateixa llegenda amb petites variants es repeteix a Portugal, Grècia, Anglaterra, etc.

I fins i tot a Andorra és tradicional l'intercanvi del llibre i la rosa, que inclou l'espiga de blat com a símbol de fecunditat.

A part de la tradició llegendària de Sant Jordi, diversos autors, pintors principalment, en varen fer la seva pròpia interpretació. Ens permetem destacar la pintura sublim i elegant de l'artista mestre del gòtic català Jaume Huguet (1412-1492) nascut a Valls, ciutat agermanada amb Andorra la Vella des de l'any 1967.

Finalment, recordem que l'any 1995 el dia 23 d'abril, festa de Sant Jordi, va ser proclamat per la Unesco Dia mundial del llibre i dels drets d'autor. Commemoració a la qual l'Associació d'Escriptors del Principat d'Andorra ens adherim públicament.

A/e: associacioescriptors@andorra.ad

Diada de Sant Jordi 2011

A la parada de la plaça del Poble autoritats i membres de les entitats d'Àgora Cultural: Mònica Armengol, Begoña Montes, Teresa Ventura, Àngels Mach, Carolina Motwani, Jaume Bartumeu, Rosa Ferrer, Susanna Vela, Albert Villaró, Clara Vives, i Maite Cano

Teresa Ventura, Carolina Motwani (presidenta d'ADN, secretariat Àgora Cultural 2011), Àngels Mach i l'artista Mònica Armengol mostrant la litografia obra seva

La parada al vestíbul del Centre de Congressos a la tarda

La parada sota la pluja al matí

Presentació de la revista Àgora Cultural núm 16/17 junt amb el llibre "El glossari d'en Fontbernat" de l'editorial Andorra i l'ajuntament d'Anglès

22 de març a la sala d'actes del Centre Cultural la Llacuna, del Comú d'Andorra la Vella

A la taula Rosa Ferrer, Àngels Mach i Pere Figuereda

Membres de les entitats d'Àgora Cultural i autoritats amb la família Fontbernat

Pere Figuereda, batlle d'Anglès, Girona

Rosa Ferrer, cònsol major d'Andorra la Vella

Part de l'equip de la revista Portella

Canvi de secretariat

La filla de Josep Fontbernat, Marylou, el seu nét Enric amb la seva esposa, i el seu besnét, amb Àngels Xandri de l'editorial Andorra

El 4 d'abril de 2011 Maria Domingo, de Velles Cases Andorranes secretariat Àgora Cultural 2010, passant el relleu del secretariat d'Àgora Cultural 2011 a Carolina Motwani, presidenta de l'Associació per la Defensa de la Natura (ADN)

RETALLS

L'Odisea cultural

Agost

XII Cicle internacional d'orgue del Principat d'Andorra dies 10, 13, 17 (Faova)
 24a Diada Andorrana a l'UCE de Prada de Conflent, dia 20 (SAC)
 XXVIII Universitat d'Estiu, dies 29, 30 i 31 (Govern)
 El tritó palmat: observació de fauna a Canillo (ADN)

Setembre

XXVIII Universitat d'Estiu, dies 1 i 2 (Govern)
 Presentació de la revista Àgora Cultural núm. 18 (Àgora Cultural)
 Sessió de cineclub, els dimecres (CCVA)
 Presentació del llibre Recull de Cicle de conferències i Debats de recerca 2009 (SAC)
 Curset d'introducció a l'ornitologia (ADN)

Octubre

Sessió de cineclub, els dimecres (CCVA)
 8s Trobades culturals pirinenques, a Escaldes-Engordany, dia 29 (SAC)
 XXXIII Nit literària andorrana, dia 27 (CALL)
 Presentació del llibre de les 6s i 7s Trobades culturals pirinenques (SAC)

Novembre

Premi Arts Andorra (CALL)
 XVII Jornades de la SAC (SAC)
 Sessió de cineclub, els dimecres (CCVA)
 Premi Carles Sabater (CCC)
 Jornades de cuina catalana (CCC)
 Concert de Santa Cecília, dia 19 (OA)
 Taller de reciclar materials per fer joguines (ADN)

Desembre

Concert d'orgue i tenora a l'església parroquial de la Massana, dia 6 (Faova)
 Concert en memòria de Mozart a l'església parroquial de la Massana (AAM)
 Concurs popular de pessebres (CCC)
 Sessió de cineclub, els dimecres (CCVA)
 Concert de Nadal, dia 17 (OA)
 Missa del Gall cantada, dia 24 a l'església de Sant Esteve (OA)
 Concert d'orgue i arpa a l'església de Sant Esteve d'Andorra la Vella, dia 28 (Faova)

Gener

6s Debats de recerca (SAC)
 Sessió de cineclub, els dimecres (CCVA)

Febrer

Dia de la cultura i lliurament dels premis Àgora Cultural 2011 (Àgora Cultural)
 Inici del Cicle de conferències de divulgació científica 2012, mensual (SAC)
 Joves Voluntaris per la Llengua (CCC)

Abril

Sessió de cineclub, els dimecres (CCVA)
 Presentació del llibre de Sant Jordi (CCC)
 Celebració de la diada de Sant Jordi, dia 23 (Àgora Cultural)

GINECLUB DE LES VALLS

Centre Cultural de Les Valls
 C/ FRANCISCA VILLANOVES 4
 06000 ANDORRA LA VELLA
 tel: (+376) 801 11 20

A les 21.30 h
 al Teatre Comunal
 d'Andorra la Vella

PROGRAMA

Setembre - Desembre 2011

Projeccions en V.O. sub		
 14 de setembre <i>Inside job</i> Charles Ferguson EUA, 2010	 21 de setembre <i>36 vues du pic Saint Loup</i> Jacques Rivette França-Itàlia, 2009	 5 d'octubre <i>Nothing personal</i> Urszula Antoniak Hongria-Irlanda, 2009
 12 d'octubre <i>Bal</i> Semih Kaplanoglu Turquia-Alemanya, 2010	 19 d'octubre <i>Copie conforme</i> Abbas Kiarostami França-Itàlia-Iran, 2010	 9 de novembre <i>Winter's bone</i> Debra Granik EUA, 2010
 16 de novembre <i>Lola (Abuela)</i> Brillante Mendoza Filipines-França, 2009		
 23 de novembre <i>Le concert</i> Radu Mihaileanu França-Itàlia-Romània, 2009	 7 de desembre <i>Win win</i> Thomas McCarthy EUA, 2011	 14 de desembre <i>Bébé(s)</i> Thomas Belmès França, 2010

Amb el suport de:

Govern d'Andorra la Vella

Generalitat de Catalunya

Pere Canturri i Montanya

Daniel Areny i Rossell

ÀGORA CULTURAL

